65. évf., 2011. XI. 24., ára 50 dinár

34

Jó Pajtás

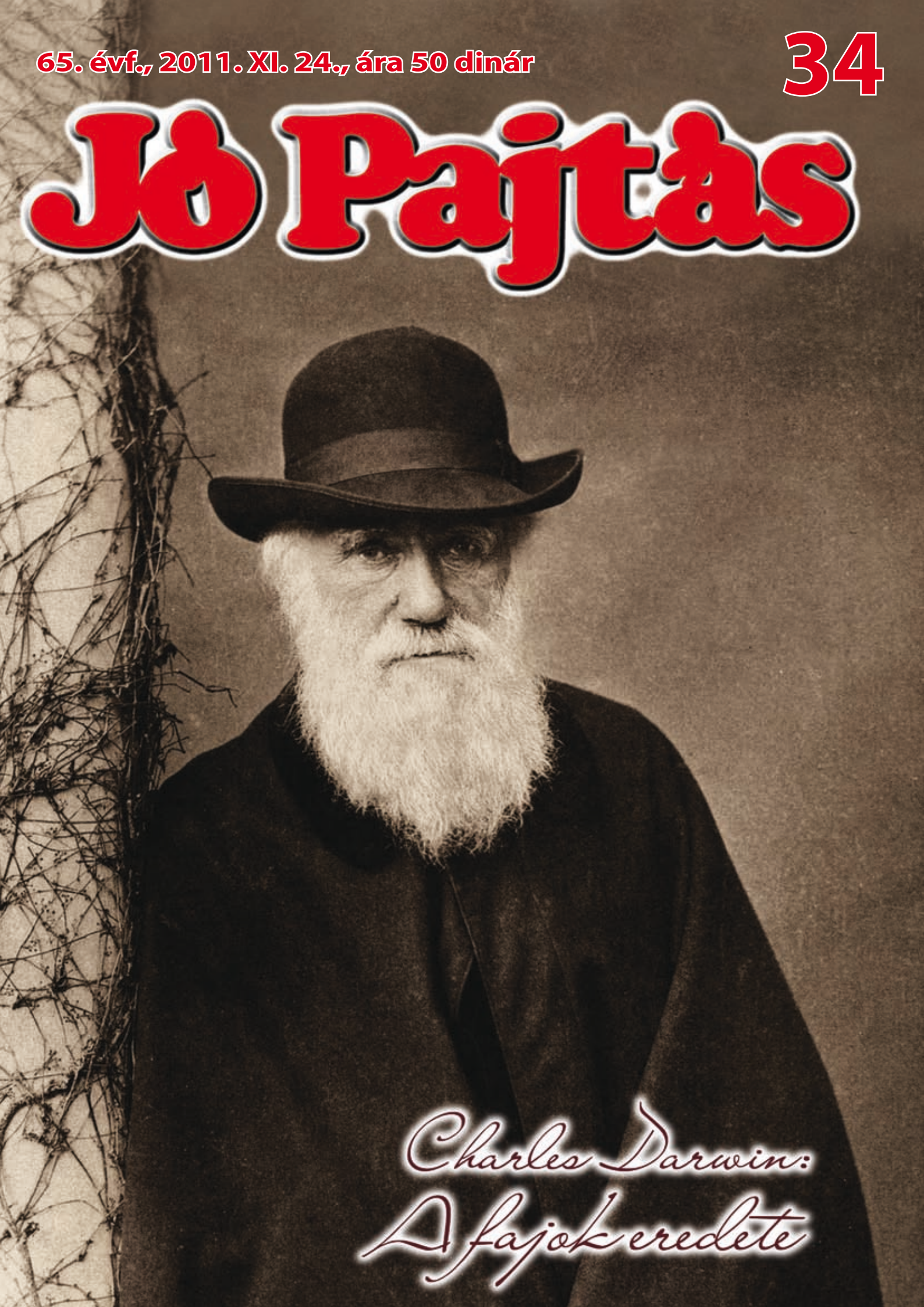

Charles Darwin:
A fajok eredete

A nagykikindai Fejős Klára Általános Iskola meghirdeti első nemzetközi fotópályázatát

Az iskola második otthonom

elnevezéssel

A pályázat célja, hogy barátkozzunk és megismerjük társaink iskoláját. Legyetek ti is 2012-ben részesei ennek a szép eseménynek.

Pályázati feltételek

* A pályázaton részt vehetnek általános iskolások a világ minden tájáról.
* A fényképeken be kell mutatni mindazt, ami szép az iskolátokban, amit szeretnétek megosztani társaitokkal. (Iskolátok, szép események, melyeket átéltetek benne, érdekes részletek az iskolai életből, amelyekre büszkék vagytok...)
* A pályázó legtöbb 3 fényképpel pályázhat.
* A fénykép ne legyen nagyobb 1MB-nál.
* A fényképekhez a következő adatokat kell mellékelni:
* A fénykép címe; a tanuló neve; a mentor neve; város (ország), ahonnan a fényképet küldik; az iskola neve.
* A fényképeket kizárólag elektronikus úton kell elküldeni a következő e-mail címre: skola.mojdrugidom@gmail.com

* A pályázat 2011. november 1-jétől 2012. február 28-áig van nyitva.
* A pályázat lezárása után szakzsűri választja ki a legsikerültebb fényképeket, melyeknek készítői értékes ajándékokat kapnak.

A legsikerültebb fényképek a nagykikindai TERRA Galériában lesznek ki állítva 2012 márciusának végén.

A legszebb fényképeket megtekinthetik a nagykikindai Fejős Klára Általános Iskola honlapján: www.fejesklara.edu.rs

Szent András napja

András apostol Jézus első tanítványa, Szent Péter testvére volt. A keleti egyház védőszentje az első században élt. A hagyomány szerint átlósan ácsolt kereszten halt mártírhalált, ezért nevezik az ilyen keresztet andráskeresztnek.

Az e naphoz fűződő szokások célja, hogy a fiatalok megtudják, ki lesz a házastársuk. Például András-napon a lányok böjtöltek, csak három szem búzát ettek, három csepp vizet ittak, s akkor megálmodták, hogy ki lesz a férjük. Vidékenként eltérően számos más férjjosló praktika volt szokásban.

Számos időjárásjósló szokás is kapcsolódik András napjához. A néphit szerint, ha András napján esik az eső vagy a hó, ezt követően 40 napig esik. Ilyenkor sok helyen készítettek hagymakalendáriumot: a szétszedett vöröshagymafej rétegeire egy-egy csipet sót szortak. Tizenkét réteget elneveztek a 12 hónap nevével, majd újév napján a hagymarétegek állapotából megjósolták a következő év időjárását.

András-napkor, november 30-án kezdődtek a disznóvágások, ezért ezt a napot disznóölőnek is nevezték (a „régi Jugoszláviában" november 29-ét nevezték disznóölő napnak, mivel állami ünnep volt, valójában a Szent András előtti nap).

Amikor befejeződtek a mezőgazdasági munkák, az asszonyok munkaidejük jelentős részét fonással töltötték. November második felében kezdődött a fonás, és gyakran farsangig tartott. Tilos volt azonban fonni az egyházi és népi ünnepeken, jeles napokon, így András, Borbála, Luca napján karácsony két napján.

András-nap éjfélkor beáll a csend ideje, az advent.

Szűcs Imre lett a kedvenc költőm

Beszélgetés az adai győztesekkel és tanárnőjükkel

A tanarnő, Denisz és Zita

Szűcs Imre vajdasági költő halálának huszadik évfordulója alkalmából rendezték meg az iskolások első udvarnoki versmondó versenyét. A Szűcs Imre Udvarnokon született költőnk halálának huszadik évfordulójára szervezett verseny a nevét viselő, a magyar oktatást és művelődést fejlesztő helyi társulás, valamint a Jó Pajtás gyermeklap, a Magyar Szó napilap, a Forum Könyvkiadó, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete, a begaszentgyörgyi és a kishegyesi önkormányzat közreműködésével jött létre. Vajdaság minden részéről, egészen pontosan tizenhét település huszonkét iskolájából érkezett hetvenhét gyerek lépett fel a művelődési otthon nagytermének dobogóján, és szavalt el egy-egy Szűcs Imre-verset.

Ily módon emlékeztek meg a húsz éve elhunyt neves gyermekköltőről, Udvarnok szülöttéről, a Jó Pajtás irodalmi szerkesztőjéről, s egyben folytatták az immár negyven alkalommal megszervezett hagyományos nyelvművelő versenyt.

A szavalóversenyre Szabadkáról és környékéről, Adáról, Kishegyesről, Csantavérről, Magyarcsernyéről, Nagykikindáról, Tordáról, Muzslyáról, Temerinből, Tiszakálmánfalvából, Szentmihályról, Zentagunarasról, Doroszlóról és Újvidékről érkeztek diákok.

Az adai Cseh Károly iskola tanulói is részt vettek e vetélkedőn. Négy tanuló indult erre a szavalóversenyre: két alsós és két felsős. A felsősök szép eredményt értek el, mégpedig a hatodikos **Bernáth Denisz** és a nyolcadikos **Mészáros Zita.** Denisz első lett az 5. és 6. osztályosok kategóriájában, Zita pedig második a 7. és 8. osztályosok korcsoportjában.

A baraparti iskolában Raffai Klárával, a győztesek magyartanárnőjével az előkészületekről beszélgetünk.

– Megjelent Szűcs Imre gyermekverseskötete, a Zúzott kaleidoszkóp.

– Igen, ebben a kötetben csupán alsósoknak való verseket találtunk – kezd a mesélésbe a tanárnő –, s más kötetekben próbáltam megfelelő verseket keresni, de végül mégis ebből választottam. Valójában rövid volt az idő, hogy elmélyülten foglalkozzunk Szűcs Imre költészetével. Amikor a választásra került sor, igyekeztem a tanulók személyiségének megfelelőeket választani. Denisz egy vagány gyerek, s olyan jól, rátartian, vagányan mondta a verset, hogy a közönség körében hangos nevetés tört ki, tehát a közönség is élvezte, meg hát a bírálóbizottság is, ha már első lett. Zitának a Bújócskát választottam, ugyanis van benne komolyság, de mögötte egy nagy játékosság is. Mi úgy gondoltuk, hogy legjobb lesz, ha ezt a verset vidáman mondja el. Valójában többféleképpen lehet egy versehez nyúlni, de mi a vidámságot választottuk. A versenyen az első díjas is ugyanezt a költeményt szavalta, csak komolyan. Nagy tanulság volt ez nekünk. Örülök a sikereknek, s annak is, hogy újra megszervezik a Jó Pajtás nyelvművelő versenyét. Jövőre újra ott leszünk.

Zita nyolcadikos. A színjátszó csoport tagja, annak a színjátszó csoportnak, amely tavaly Szabadkán, az ÁMV-én első lett. Örül ő is az eredménynek, a második díjnak. Ugyanakkor fájlalja, hogy Udvarnokon nem magyar tagozatra járnak a diákok, s ez érződik is a beszédjükön.

Anyanyelvünk diribdarabjai közt élünk
rosszul pászítgatjuk gondolatainkat
lassan már beszélni is elfelejtünk
ma ma mama
de zavarni kit zavar ez bántani kit bánt
barátaim
amikor határtalan türelmünknek hála
immár univerzálisan
mutogatunk
és
egyre folyékonyabban
ma-ko-gunk
mindenségméretű diribdarabjain annak
mit ránk hagytak
örökül
a századok

Szűcs Imre: Zúzott kaleidoszkóp

– Udvarnok kicsi falu, talán ötszáz magyar élhet ott. Nagyon szépen fogadtak bennünket – emlékezik vissza Zita –, de mindjárt észrevettem, s rosszul is esett, hogy a bemondó nem eléggé szépen beszéli anyanyelvünket. Érezhető a beszédén a szerb nyelv hatása. Különlegesség volt, hogy mindennek ellenére ők is szavaltak. Én a Bújócska című verssel versenyeztem, mely nekem is nagyon tetszett, s úgy éreztem, sikerült szépen elszavalnom: kedvesen, vidáman… Míg a zsűri dolgozott, addig a helybeliek szép műsorral kedveskedtek nekünk. Megzenésített verseket, dél-alföldi táncokat és zeneszámokat adtak elő.

– Számítottál arra, hogy díjat kapsz?

– Úgy éreztem, jól elmondtam a költeményt, de nem gondoltam, hogy második leszek. Nagyon büszke voltam magamra, s örültem a diplomának, a sok könyvnek, amit kaptam.

– Nem először szavaltál, biztos vannak kedvenc költőid.

– Igen. Szűcs Imre verseivel most találkoztam először. Szeretek olvasni. Nekem József Attila meg Radnóti Miklós a kedvenc költőm. Ezenkívül kedvelem Jókai Mór, Mikszáth Kálmán és Déry Tibor regényeit. Szeretem az angol irodalmat is, különösen Jane Austin műveit. A Jó Pajtás olvasóinak ajánlom, hogy ne csak tévézzenek, komputerezzenek, hanem olvassanak regényeket, verseket, mert ezáltal művelődnek, bővül a szókincsük, meg nem utolsó sorban jól szórakozhatnak.

Denisz A fényképezés című verset szavalta. Annyira megtetszett neki ez a vers, meg hát az eredménye sem elhanyagolható, hogy ezentúl Szűcs Imre lesz a kedvenc költője.

– Kedvelem a magyarórákat – mondja Denisz –, s szeretek órákon szerepelni. Most először vettem részt szavalóversenyen, s máris első lettem. Nagy öröm ez. Én is sok könyvet kaptam, összesen hatot. Köztük van a Zúzott kaleidoszkóp, Szűcs Imre most megjelent kötette is, aminek külön örülök, ugyanis ő lett a kedvenc költőm!

– Kik gratuláltak?

– Természetesen először a magyartanárnő, aztán itthon a szüleim. Meg mikor hazaértem, föltettem a Facebookra, hogy: ELSŐ LETTEM! A barátaim, osztálytársaim nem hitték el, azt írták, majd hiszik, ha meglátják a diplomát. Hát megláttták!

– Jövőre ismét megszervezik a Szűcs Imre szavalóversenyt, ott leszel?

– Igen, megkedveltem a szavalást, s ha jövőre nem is Szűcs Imre versét kell szavalni, akkor is megyek.

– Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

– Azt, hogy jöjjenek erre a vetélkedőre, mert nagy öröm díjat kapni.

Gratulálunk az adaiaknak!

Udvarnokon jövőre ismét megszervezik a Szűcs Imre szavalóversenyt, ahol Bogdán József verseit szavalhatjátok. Máris készülhettek!

Koncz Erzsébet

Az Anjouk kora a mai diákok szemével

Szabadkán a Széchenyi István iskolában került sor a XVI. Honismereti versenyre, melynek témája a tizennegyedik századi Magyarország és uralkodói voltak, azaz az Anjouk kora. Az első körben az uralkodókról, történelmi személyekről és a hozzájuk fűződő jelentős történelmi eseményekről kellett egy dolgozatot összeállítani, a versenyen pedig mindegyik csapat két villámkérdést kapott, majd bemutatták a posztereiket, melyeken többek között az akkori divatot, művészeteket, építészetet ismertették a diákok. Végül kreatív feladat zárta a megmérettetést, mellyel további értékes pontokat lehetett szerezni. Tizenkilenc településről érkeztek a csapatok, de a küzdelembe az idén egy szegedi és egy temesvári csapat is bekapcsolódott. Az eredményhirdetés előtt öt csapat egy-egy tagjával sikerül beszélgetnünk, akik a felkészülésről, a verseny izgalmairól mesélnek, és a történelemről alkotott véleményüket is megosztják veletek.

Papdi Gergő a szegedi Gedói Általános Iskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanulója. Először járt a honismereti versenyen, de mint elmondta, tanárnője korábban más diákokkal már részt vett a történelmi ismeretekről szóló megmérettetésen.

– Szeretem a történelmet, Napóleon a kedvenc történelmi személyem. Jól éreztem itt magam, bár a verseny egy részén egy kicsit unatkoztunk, mert sok csapat volt, és végig kellett hallgatni az összes poszter bemutatását. Mi I. Nagy Lajos külpolitikájáról készítettük a dolgozatunkat, és a Képes Krónikát mutattuk be a plakáton. A dolgozatot két héten keresztül írtuk, meg folyamatosan tanultuk, a plakátunkat pedig szerdánként készítettük, rajzórán. Ahogy készültünk a versenyre, sok dolgot megtanultunk, ám az, hogy itt voltunk, szerintem főleg tapasztalatszerzésre volt jó, nekem legalábbis ez volt az első történelemversenyem.

– A mi iskolánk a verseny házigazdája, és nagyon jó érzés, hogy ennyien eljöttek. Büszkék vagyunk rá – mondta **Kunszt Zsaklina.** – Sajnos nem nagyon barátkoztak a csapatok, valahogy mindenki vetélytársként tekintett a másikra. Nekem is ez az első történelemversenyem, és bár nagyon izgultunk, a pontok alapján úgy számoltuk, hogy elsők vagy másodikok leszünk, és nagyon örülünk neki. Mi is I. Nagy Lajos külpolitikájáról írtuk a dolgozatunkat, két nap alatt el is készült, erre majdnem maximális pontszámot kaptunk, de meg is kellet tanulni, hogy válaszolni tudjunk a két villámkérdésre. Azt hittük, nagyon nehéz téma lesz, mégis könnyen megbirkóztunk vele. Eddig nem nagyon rajongtam a történelemért, de most valahogy megszerettem.

A csantavéri Hunyadi János iskola csapatának képviseletében **Ander Patríciát** faggattuk az élményeikről.

– Nagyon jól éreztem magam, sok ismerős arcot láttam, akikkel korábban táborokban már találkoztam, és jó volt a szervezés is. A versenyen szerintem elég jól szerepeltünk, ám a poszter bemutatásánál megkérdezték, Szent Margit hogyan kapcsolódik az Anjou-korhoz, és erre a kérdésre nem tudtuk a választ. A posztert Szent Margit legendájáról készítettük, és mi is Nagy Lajos külpolitikájáról írtunk. Az, hogy többen is erről írtak, nem tette nehezebbé a versengést, mert mindenki másként dolgozta fel. Még én sem voltam ilyen történelemversenyen, de tesztjellegű versenyen már igen. Ez sokkal jobban tetszett, szórakoztatóbb volt. A kreatív feladatoknál nagyon sokan a menükártyát készítették el, mi viszont a királynő kertjét mutattuk be, vagyis egy herbáriumot az akkori növényekkel. Én nem szeretem a történelmet, de nagyon érdekes volt, hogy más szempontból is megismerkedtünk egy távoli korral.

Szabó Judit Nóra és csapata Temesvárról, a Bartók Béla Elméleti Líceumból érkezett.

– A tanárnő adta az ötletet, hogy részt vehetnénk mi is a versenyen, a csapattársaimmal pedig nyitottak vagyunk mindenre. Amennyit láttam Szabadkából, az nagyon tetszett, és az iskola is szép, egészen más, mint a miénk. Szerintem mindenki ügyes volt ma, bár néhányan kicsit bátortalanok voltak. A többség jól teljesített, és talán mi is köztük vagyunk. Mi Károly Róbertről és Temesvárról írtuk a dolgozatunkat, volt benne belpolitika és gazdasági intézkedések is, és a poszterünk is erre a témára készült. A történelemnek egy új oldalát ismertük meg, viccesebb és érdekesebb volt így tanulni, és könnyebben megjegyeztem a dolgokat. A tanulás persze egy kicsit nehezebben ment, de a poszter készítése és az utánajárás érdekes volt. Nekem a görög és a római történelem tetszik nagyon, főleg a mitológiai része, illetve az egyiptomiakról szeretek tanulni.

Az adaiak csapatából **Vajagić Violával** beszélgettünk, aki a Cseh Károly iskola tanulója. Mint mondta, nagy élmény volt részt venni a versenyen, ilyen megmérettetésen még nem voltak, és sok újat hallottak.

– A középkor történelmét jobban szeretem, például a világháborúk és Szerbia történelme számomra kevésbé érdekes. A mai versenyre két hetet készültünk, könyvekből szedtük össze az adatokat a dolgozathoz, amelyben Károly Róbert hatalmának megszilárdulásáról írtunk. A poszterünk pedig Szent Margit legendájáról szólt. Érdekes volt a történelmet más oldalról megközelíteni, nem monoton szöveget kellett bemagolni, hanem utánajártunk a dolgoknak, és ismerkedtünk az eseményekkel. Mi is menükártyát készítettünk az akkori ételekről, és ehhez kapcsolódóan egy rövid jelenetet adtunk elő. Voltak nagyon erős csapatok, de saját szereplésünkkel is elégedett vagyok. Szerintem ügyesek voltunk.

Sztojánovity Lívia

TERMÉSZET

Csata a föld mélyén: vetélkedő gyökerek

A munkás hétköznapok után jóleső érzés egy nyugis rét, egy árnyas erdőszél vagy egy susogó nádassal benőtt tópart nyugalmában elmerülni. A természet idilli csendjét nem töri meg semmi, csupán egy fácán rikoltása vagy egy arra vetődő másik természetjáró léptei. A mozdulatlan növények a békés megállapodottság érzetét keltik. Pedig valójában ádáz erők feszülnek egymásnak a mélyben: gyökerek törnek előre a talajban, újabb területeket hódítva meg a felszínen tenyésző növények számára. Tápanyagokért, vízért folyik a harc, ahol a győztes fizikai erővel, sőt vegyi fegyverekkel teszi lehetetlenné más növények csírázását vagy növekedését. A felszín alatt valóságos csata dúl.

A feltűnő virágú és termésű erdei füzike olykor teljesen beborítja a hegyi tisztásokat. A virágok sokaságának felejthetetlen látványa azonban más növények életterének könyörtelen meghódításával jár együtt. Az erdei füzike előrenyomulásakor sajátos stratégiát alkalmaz: gyökereit egymásba fűzve, keresztezve szorítja ki a konkurens fajokat a környezetéből.

A túrázók kedvenc csemegéje, a májusban virágzó és júniusban zamatos termést hozó szamóca a föld felszínén kúszó indáival terjed. Ezek helyenként legyökereznek. A legyökeresedett rész hajtást, leveleket, virágot hoz, és akár az anyanövénnyel örökléstanilag megegyező, önálló egyed is lehetne, ha nem tartaná meg kapcsolatát vele. Ily módon azonban egy növénynek tekinthetők. E vegetatívan szaporodó, úgynevezett klonális növény és társai a földi növénytakaró kialakításában fontos helyet foglaltak és foglalnak el. Sajátos reprodukciójuk révén óriási területeken terjedhetnek el, hogy végül uralják a térség flóráját.

Nagy-Britanniában elkészítették a legnagyobb területeket borító tíz növényfaj listáját. Valamennyi klonális. A becslések szerint a szigetek felszínének 19 százalékát foglalták el. Közöttük az első helyezett a hangafélék családjába tartozik apró, rózsaszínű virágfüzérekkel ékeskedő csarab.

Ki gondolná, hogy a pázsitfűfélék csaknem összes faja klonális, azaz vegetatív módon is képes szaporodni. Az egy-két pázsitfűfaj által uralt rétek, gyomtársulások legtöbbször a föld alatt és fölött folyó ádáz küzdelemről, az erőforrásokért zajló versengés pillanatnyi állapotáról árulkodnak.

A klonális fajok azért sikeresek, mert indákkal, gyöktörzzsel összekapcsolt óriási növényi szervezetet alkotnak. Ez számos előnnyel jár a nem klonális fajokkal szemben. Egyedfejlődésük során e növények újraismétlik az építőelemek fejlődési programját. Az ismétlések száma sok fajnál elvileg korlátlan. Növekedésük, újabb hajtások fejlődése így évszázadokig, évezredekig folyhat, tehát szinte elpusztíthatatlanok. Csak olyan hatás végezhet velük, amely az egész növényi szerveződést, az összes összekapcsolódó egyedet, beleértve a földben meghúzódó rügyeket, egyszerre semmisíti meg. Számos faj esetén az sem mutatható ki, hogy a klón öregszik. A klónok élettartama, testmérete minden elképzelést felülmúlhat. Észak-Amerikában felfedezték a Gaylussacia brachycerium olyan klónját, amelynek átmérője 1980 méter, becsült életkora pedig 13 ezer év volt! Hasonló, ám jóval szerényebb rekordokkal a hazai növényvilág is

Szamóca

szolgál. Ilyen a nádtippan négyszáz éves, ötven méter átmérőjű, a vörös csenkesz kétszázhúsz méteres és a lágy selyemperje nyolcszáznyolcvan méteres és ezeréves klónja. Könnyen megeshet, hogy a hétvégi kirándulásunk során olyan réten telepedünk le egy rövid pihenőre, amelyen már a honfoglalás idején ugyanaz a fű élt, mint most.

A klonális növények, az egynyáriakkal szemben, kapcsolódó szerveiken keresztül vizet, ásványi tápanyagokat és szénhidrátokat is képesek szállítani. Így a kedvezőtlenebb, például az ásványi anyagokban szegényebb vagy árnyékosabb helyen növekedő egyed a klón többi részétől segítséget kaphat. Míg a kerek repkény mostoha körülmények között hosszú, elágazásokban szegény, felderítő indákat fejleszt, addig tápanyag-

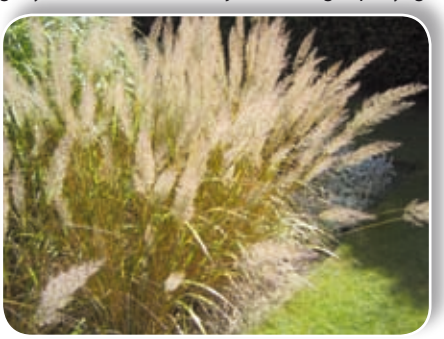

Nádtippan

Erdei füzike

dús talajon, fényes helyen rövid, sűrűn elágazó, forráskihasználó formát vesz fel. A tavainkban terjedő nád jellegzetes klonális növény, amely az iszapban húzódó gyöktörzsében oxigént is szállít. Az egyedek fejlődését a közöttük szállítódó növényi hormonok szabályozzák. A nád és a hozzá hasonlító növények ily módon a legapróbb zugokat is hasznosítják a talajban. Miközben más növényeket kiszorítanak az élőhelyükről, ők maguk sikeresen ellenállnak más fajok inváziójának. Erdőirtások területén megjelenve az ilyen fajok lelassíthatják vagy akár meg is gátolhatják az eredeti növénytakaró visszatelepülését.

A föld alatti háborúban más, hasonlóan hatékony stratégiát is alkalmazhatnak a növények. Szöveteikben, sejtjeikben szinte mindegyikük termel az anyagcserében sajátos szerepet betöltő szerves anyagokat. Ezek lehetnek színanyagok, a méregtelenítést elősegítő anyagok vagy a rovarkártevők ellen hatásos mérgek. Azok a szerves vegyületek, amelyek a növényi szervek pusztulása után kimosódva vagy a gyökér élő szövetéből aktívan leadódva a talajba kerülnek, szintén ide sorolhatók. Ezek gátolhatják más növények csírázását, növekedését. A „vegyi fegyverek" bevetését a növényvilágban allelopátiának nevezzük. (A kifejezés szóösszetétel: az allelon jelentése „egymás", a patozé pedig „szenvedni".)

Az eukaliptuszok illékony, aromás anyagokat, terpéneket termelnek, amelyek a száraz talajban megkötődve a következő esős évszakban gátolják a lágy szárú növények csírázását és növekedését. Az eukaliptuszfák azonban nem elégszenek meg ennyivel. Lehulló leveleikből további tíz különböző mérgező anyag mosódik ki az avarból. Közülük öt fenolszármazék. Gátlóanyagokat – többek között cseranyagokat, kumarinokat, fenolokat, benzolt és fahéjsavszármazékokat – termel a platán, a tölgy és az ostorfa is.

Már az említett csarabról is bebizonyosodott, hogy allelopatikus. Nem véletlen, hogy a ködös skóciai dombvidékek lankáit e növény szinte egybefüggő, szemet gyönyörködtető, rózsaszín vagy lila virágszőnyegei borítják. A látszólagos nyugalmat és megállapodottságot sugalló zöld növénytakaró alatt, a talaj sötétjében azonban itt is folytatódik a háború.

F. F.

A tengeri sünök a testükkel látnak

Egész testükkel érzékenyek a fényre, ráadásul külön szemük nem is nőtt.

Az állatok többsége reagál a fényre, s igen kifinomult látórendszert fejlesztett ki, amellyel komplex képeket képes alkotni környezetéről. Jó példa erre a rovarok összetett szeme, amelyek pontszemekből állnak.

Némely teremtmény, mint például a tengeri sün, reagál a fényre, holott nincs szeme. Korábbi kutatások azonban kimutatták, hogy számos olyan génnel rendelkeznek, amelyek az ideghártya – retina – kialakulásával kapcsolatosak. Ez azt jelenti, hogy olyan génjeik is vannak, amelyek a szem fényérzékelő proteinje, az opszin szintéziséért felelősek.

„Ez a felfedezés indította el a kutatásainkat" – fogalmazott Sam Dupont, a Göteborgi Egyetem tengeri ökológiai intézetének kutatója, a tanulmány társszerzője.

Mint kifejtette, azt kívánták megtudni, hogy a tengeri sünök miféle fényérzékeny struktúrák, azaz fotoreceptorok segítségével tájékozódnak környezetükben.

A kutatóknak sikerült kimutatniuk, hogy a fotoreceptorok a tengeri sün egész testfelületén megtalálható csőszerű „lábak" végén találhatók.

„Úgy véljük, hogy a felnőtt tengeri sünök egész testfelülete egyetlen összetett szemként működik" – magyarázta Sam Dupon.

Embermódra beszélgetnek a delfinek

Bebizonyosodott, hogy a delfinek sípoló hangja nemcsak fütyülés, értelmes kommunikációt és nyelvi jeleket rejthet magában. Egy új tanulmány azt a régi elméletet bizonyítja be megcáfolhatatlanul, hogy a delfinek az emberhez hasonlóan kommunikálnak egymással. Számos delfinhívás számunkra csak egyszerű sípolásnak, fütyülésnek tűnik, egy tanulmány mégis megállapította, hogy a delfinhangok rezgéseit produkáló szövetek működése nagyban megegyezik az emberi hangszál és sok más állat hangadó szervének felépítésével.

Az állatok és az emberek fütyülésének dallamát az a lyuk határozza meg, melyen kiáramlik a levegő. Ha a delfinek fütyülnének, akkor mélyebb hangokat adnának merülés közben, a növekvő környezeti nyomás hatására. Mivel a delfinek mégsem tesznek így, ezért nem fütyülnek, hanem valódi egyfajta „beszédhez használható" hangokat képeznek. A tudósok úgy vélik, a delfinekre vonatkozó megállapítások minden fogascetre értendőek. A delfinek tehát valóban kommunikálnak, és egymással teremtenek kapcsolatot a hatalmas víztömegben. John Stuart Reid és Jack Kassewitz akusztikai mérnökök az úgynevezett CymaScope szerkezettel mérik fel és alakítják vizuális jelekké a delfinek által produkált hangokat. A delfinek beszéde egyelőre olyan titokzatosnak tűnik, mint egykor az egyiptomi hieroglifák.

Feltételezik továbbá, hogy a delfinek ősei mielőtt meghódították volna a tengereket, már állítottak elő kommunikáció céljára hangokat.

Haitin él Mozart békája

Öt „társával" együtt évekig kihaltnak hitték. A több mint húsz éve eltűntnek hitt öt békafajra októberben találtak rá egy expedíció során Hispaniola szigetén – közölték a Conservation International és az Amphibian Specialist Group amerikai állatvédő szervezetek kutatói.

A kutatók a Haiti délnyugati részén lévő hegyvidéken kóboroltak. Ekkor bukkantak a zafírkék szeméről ismert, huszonöt éve kihaltnak hitt, Eleutherodactylus glanduliferoides nevű faj egy példányára. A szintén kihaltnak hitt Eleutherodactylus amadeus – Mozart békája – is keresztezte útjukat. A két és fél centiméteres béka nevét dallamos brekegéséről kapta.

Újonnan felfedezték az 1,5 centiméteres nagyságával a világ legkisebb békái közé tartozó Eleutherodactylus thorectest is. A tudósoknak további három kihaltnak hitt békafajt sikerült még begyűjteniük.

Tájszólásban énekelnek a gibbonok

Minden gibbonnak megvan a saját éneke, de az emberhez hasonlóan az ugyanazon a környéken élőké hasonlít egymásra.

Az emberszabású Nomascusok Kína, Laosz, Kambodzsa és Vietnam sűrű esőerdeiben élnek, és énekkel társalognak egymással. A hímek és a nőstények egyaránt énekelnek, hogy jelezzék territóriumuk határait, illetve párt találjanak maguknak. A párok még duetteket is előadnak, hogy erősítsék kapcsolatukat. A göttingeni kutatók négyszáz énekmintát elemeztek 53 akusztikus paraméter alapján, majd eredményeiket összevetették az állatok élőhelyével és egy bizonyos génben előforduló mutációkkal.

Kiderült, hogy a négy leginkább hasonló ének az egymással legközelebbi szomszédságban élő gibbonfajoktól származik. Ők génállományukban is hasonlóságot mutattak.

Széles kárász

Ha találkoztatok ezzel a hallal, jelentsétek, mikor és hol

A Halvédelmi és Haltani Társaság felkérte a Jó Pajtást, hogy a kispecásokat vonja be a ritka és veszélyeztetett halak elterjedésének a feltérképezésébe. Tekintettel arra, hogy hidegre fordult az idő, a most bemutatásra kerülő hallal, a széles kárásszal az idén már aligha találkoztok. De hátha eszetekbe jut, hogy a nyár folyamán hol botlottatok bele.

Fent: széles kárász, lent: ezüstkárász

Mivel a széles kárászt nagyon könnyű összetéveszteni a gyakori, mindenütt tömegesen előforduló ezüstkárásszal, jól tanulmányozzátok át a mellékelt képeket. Különösen a hátuszonyra kell odafigyelni. A széles kárásznál – tehát az általunk keresett halnál – ez domború, míg az ezüstkárásznál egyenes vonalú vagy enyhén homorú. Ami úgyszintén biztos alap a megkülönböztetésre, az a hátuszony bognártüskéje. A széles kárásznál ez hosszan de enyhén, az ezüstkárásznál pedig röviden, de erősen fogazott.

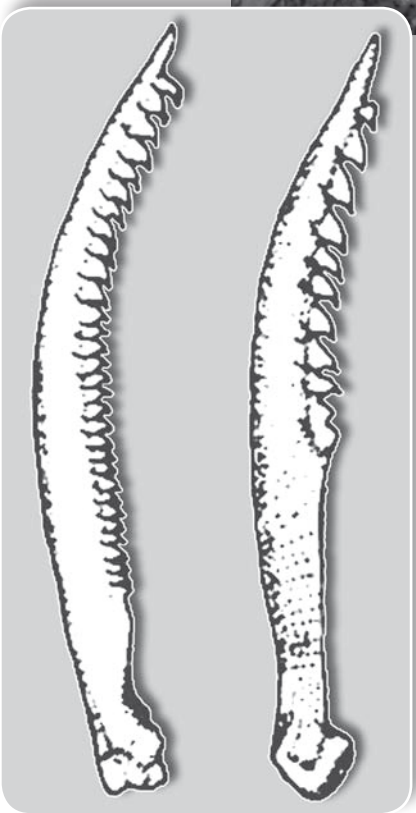

Balról a széles kárász, jobbról az ezüstkárász bognártüskéje

A széles kárász fiatal példányainál a farokuszony előtt egy sötét gyűrű látható, amely idővel – ahogy nő a hal – szabálytalan foltozássá alakul át, a nagyra nőtt példányoknál pedig már nem látszik. Jó megkülönböztetési alapot nyújt a pikkelyek megfigyelése is. A széles kárásznál (lásd a képet!) a pikkelyek elrendeződésében bizonyos szabálytalanságok láthatóak.

És mi volna a teendőtök?

Lapozzatok vissza emlékezetetekben, fogtatok-e, láttatok-e olyan halat, amelyre ráillik a széles kárász leírása. Aztán kérdezzétek meg a felnőtteket, hogy ők látta-e, fogtak-e ilyent. Feltétlenül tudjátok meg, és jelentsétek is nekünk, hogy ez hol és mikor történt. Az is érdekli a haltaniakat, hogy mennyi és mekkora ilyen halról tudtok. Leginkább viszont az érdekli őket, hogy hol lehet széles kárászt találni.

Nem kell senkinek attól tartania, hogy lehalásszák és elviszik őket. Ellenkezőleg! A széles kárász még fellelhető állományainak felkutatása éppen a szóban forgó hal megmentését szolgálja. A halszakértők ugyan begyűjtenek bizonyos számú halat, aztán elvégzik a mesterséges szaporításukat, majd az anyaállományt visszajuttatják oda, ahonnan begyűjtötték. Ráadásul később még az előnevelt ivadékból is juttatnak abba a vízbe, ahonnan az anyahalak előkerültek.

A Halvédelmi és Haltani Társaság tehát komoly kutatómunkába kíván bevonni benneteket. Kezdetnek kérdezősködjetek, értesüléseiteket pedig osszátok meg velünk. Az se baj, ha téves. De nem árt tudni, hogy a nyomravezetőket mind szerkesztőségünk, mind a haltaniak díjakban részesítik.

Levél, telefon, e-mail... Rajta!

Elérhetőségeink:
Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad

jopajtas.bum@magyarszo.com
dunaimisi@gmail.com

021/457-100, 064/467-10-55

Keressük a 2012. év halát!

Az alábbi címen szavazva te is beleszólhatsz az év halának a megválasztásába

http://haltanitarsasag.uw.hu/azevhala_hu.php

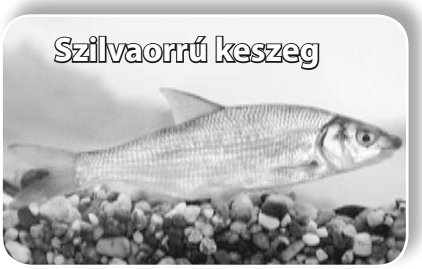

November 24.
Emma, Virág, Flóra és Szvetlána napja.

Emma: Germán eredetű név. Alakváltozataival, az Irma és a német Erma névvel együtt Ermin, Irmin germán isten nevéből. Más feltevés szerint a germán hermion néptörzs nevéből való. Az Erm-, Irm- névelem számos német név előtagjaként is előfordul, és az Emma ezek rövidülése is.
Flóra: Latin eredetű mitológiai név, a virágok és a tavasz római istennőjének a neve. Jelentése: virág. A Virág magyar eredetű név, a Flóra női név magyarítására.

1859. XI. 24. – 152 éve történt

Charles Darwin angol természettudós megjelentette a Fajok eredete című munkáját. A könyv ismertette elképzeléseit az evolucióról és a természetes szelekcióról. (Lásd fedőlapunkat és részletes ismertetőnket a 10– 11. oldalon).

1946. XI. 24. – 65 éve történt

Meghalt Moholy-Nagy László fotográfus, konstruktivista festőművész, formatervező. A Bauhaus iskola egyik alapítója és kiemelkedő alakja, a kísérleti filmek egyik magyar úttörője.

November 25.
Katalin, Alán, Karina, Emma, Kitti, Mózes és Ányos napja.

Katalin: A görög katharosz szóból származik, jelentése (mindig) tiszta. Más magyarázat szerint a görög Aeikatherine jelentése nyilazó, biztosan célzó. Másik feltevés szerint egyiptomi eredetű, jelentése: korona. A magyarba a német Katharina vagy a latin Catharina forma közvetítésével került. Magyarországon a Katalin az Árpád-kor, illetve a keresztes hadjáratok óta a legnépszerűbb nevek egyike.
Mózes: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: a vízből kihúzott, kimentett fiú.

1802. XI. 25. – 209 éve történt

A magyar nemzetnek ajándékozta könyvtárát, numizmatikai és magyar történelmi gyűjteményét Széchényi Ferenc gróf. Ezzel megalapította a Magyar Nemzeti Múzeumot, és létrehozta az Országos Széchenyi Könyvtár alapjait.

1927. XI. 25. – 84 éve történt

Kaposvárott 66 éves korában meghalt Rippl-Rónai József festőművész és iparművész, a magyar szecesszió kiemelkedő alakja. Ismertebb festményei: Babits, Karinthy Frigyes portréja, A körtvélyesi kastély, Apám és Piacsek bácsi vörös bor mellett, Nő fehérpettyes ruhában.

November 26.
Virág, Konrád, Péter, Atanáz, Lénárd, Viktorina, Berengár, Szilveszter, Leonárd, Leonarda, Ciklámen, Milán és Milos napja.

Konrád: Germán eredetű név. Jelentése: merész és tanács(adó).
Berengár: Germán eredetű név. Jelentése: medve, lándzsa.

1865. XI. 26. – 146 éve történt

Először jelent meg az Alice Csodaországban című könyv.

1942. XI. 26. – 69 éve történt

Bemutatták a később világhírűvé vált Casablanca című filmet, melyet a magyar származású Michael Curtiz (eredeti nevén: Kertész Mihály) rendezett. New Yorkban, a Hollywood Theater filmszínházban mutatták be, Humphrey Bogart és Ingrid Bergman főszereplésével.

November 27.
Virgil, Jakab, Amina, Jakus, Leonarda és Jákob napja.

Virgil: A latin Virgilius név rövidülése. Ennek az eredete bizonytalan, talán a Vergilius római nemzetségnévből való, amely ismeretlen, esetleg etruszk eredetű.
Amina: Német, olasz eredetű név. Jelentése: védelem. Más magyarázat szerint, arab eredetű név, Mohamed próféta anyjának neve Ámina volt. Jelentése: hűséges.

1701. XI. 27. – 310 éve történt

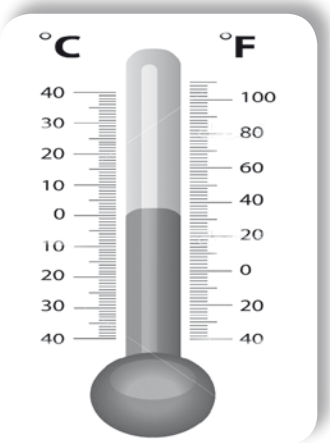

Megszületett Anders Celsius svéd tudós, asztronómus. Az általa bevezetett hőmérsékleti skálát a mai napig használjuk, amelynek 0 pontját a jég olvadáspontja határozza meg. A másik fix pont a víz forráspontja, amelyhez a 100 °C értéket rendeljük.

1895. XI. 27. – 116 éve történt

Megalapították a Nobel-díjat. Alfred Nobel 1895. november 27-én kelt végrendeletében rendelkezett úgy, hogy vagyonának kamataiból évről évre részesedjenek a fizika, kémia, fiziológia és orvostudomány, továbbá az irodalom legjobbjai és az a személy, aki a békéért tett erőfeszítéseivel a díjat – és a vele járó, jelenleg körülbelül egymillió svéd koronát (kb. 115 ezer eurót) kiérdemli.

November 28.
Stefánia, Jakab, Dezdemóna és Szókratész napja.

Stefánia: Latin eredetű név, az István férfinévnek a latin Stephanus alakjából képzett női név. Jelentése: virágkoszorú.
Szókratész: Görög eredetű név, az ismert ókori görög filozófus nevéből vált keresztnévvé. Jelentése: szerencse, erő.

1520. XI. 28. – 491 éve történt

Ferdinand Magellan (Fernão de Magalhães) portugál hajós áthajózott a később róla elnevezett szoroson. Ezzel elsőként érte el a Csendes-óceánt Dél-Amerikát megkerülve. A Magellán-szoros a Csendes-óceán és az Atlanti-óceán közti legfontosabb természetes átjáró, de a barátságtalan éghajlat és a szoros szűk volta miatt nehéz hajózási útnak számít. A Panama-csatorna megnyitása (1914) a Magellán-szoros fontosságát csökkentette, de nem szüntette meg.

1985. XI. 28. – 26 éve történt

Megszületett Rúzsa Magdi énekesnő.

November 29.
Taksony, Ilma és Rápolt napja.

Taksony: Török eredetű régi magyar név, Árpád fejedelem unokájának, a negyedik magyar nagyfejedelemnek, az összes Árpád-házi király ősének a neve volt. Jelentése: jóllakott, elégedett, vad, kegyetlen, féktelen, szilaj.
Ilma: Vörösmarty Mihály névalkotása a Csongor és Tünde című mesedrámában. Valószínűleg az Ilona és a Vilma rövidítése. Finn név is, ez szintén 19. századi névalkotás, a jelentése: levegő, ég, világ.

1943. XI. 29. – 68 éve történt

Jajceban kikiáltották a Demokratikus Föderatív Jugoszláv Köztársaságot, a későbbi szocialista Jugoszláviát. Ivan Ribar lett az államfő, a kormányfő Josip Broz Tito. A szerbiai partizánok 1944-ben kivívták Szerbia függetlenségét, a többi jugoszláv tartományból 1945-ben űzték el a németeket. Jugoszlávia az első és második világháború között királyság, majd szövetségi köztársaság volt a Balkánfélszigeten. Szlovénia és Horvátország 1991. június 25-én, Macedónia 1991. szeptember 8-án, Bosznia-Hercegovina pedig 1992. március 1-jén kiáltotta ki függetlenségét. A két utolsó köztársaság, Szerbia és Montenegró 1992. április 27-én hivatalosan is megalakította a két tagra redukálódott Jugoszláv Szövetségi Köztársaságot, amely 2003. február 4-én átalakult Szerbia és Montenegró Államközösségévé. 2006. június 3-án Montenegró is kikiáltotta függetlenségét, így a kéttagú államszövetség is megszűnt, majd a magára maradt Szerbia 2006. június 5-én kinyilvánította önállóságát.

1975. XI. 29. – 36 éve történt

Bill Gates először használta a Microsoft nevet arra a cégre, melyet ő és Paul Allen alapított.

November 30.
András, Andor, Amália, Endre, Tarján és Aszter napja.

Andor: Görög eredetű név, az András régi magyar alakváltozatának, az Andorjás névnek a rövidülése. Jelentése: férfiak legyőzője.
Aszter: Görög eredetű név. Jelentése: csillag.

100. XI. 30. – 1911 éve ünnepeljük

Szent András napja
András: Görög eredetű bibliai név, a latin Andreas névből származik. András apostol Jézus első tanítványa, Szent Péter testvére volt. Jelentése: férfi, férfias. Szent András apostol, a keleti egyház védőszentje az első században élt. A hagyomány szerint átlósan ácsolt kereszten halt mártírhalált, ezért nevezik az ilyen keresztet andráskeresztnek.

1810. XI. 30. – 201 éve történt

Megszületett Oliver Fischer Winchester amerikai fegyver- és lőszergyáros, a winchester-ismétlőpuska feltalálója. Winchester 1857-ben alapította meg cégét és 1866-ban kezdte meg a winchester-fegyverek sorozatgyártását. Samuel Colt revolvere mellett a winchester-ismétlőpuska vált a vadnyugat legkedveltebb kézifegyverévé. Magyarországon (sehol máshol a világon!) a normális komputeres merevlemezt Winchesternek neveznik, ez néhány BME-n dolgozó tanár bolondozásából eredő névképződés: az egyetemükre került első merevlemez az IBM 3340-es modell volt, melynek két 30-megabajtos tárolólemeze volt (30-30), ebben ismerték fel a vicces kedvű tanár urak a Winchester-Model-94 30-30 ismétlőpuskával való névegyezést. A többi ismert... :-(

Darwin és a fajok eredete

1831-ben Darwin meghívást kapott, hogy fizetés nélküli természettudósként vegyen részt a Beagle hadihajó Dél-Amerikába és a csendes-óceáni szigetekre tervezett felfedező útján. A kétévesre tervezett út öt évig tartott, s ez idő alatt Darwin nagyszámú feljegyzést készített, továbbá geológiai és biológiai mintákat küldött haza Angliába. A nagy utazáson sok kalandban volt része, de valósággal élvezte a veszélyt, és csillapíthatatlan kíváncsisága átlendítette az utazással járó kényelmetlenségeken.

Utazása alatt olvasta Charles Lyell művét, a Principles of Geologyt (A geológia alapjai). Lyell szerint a Föld arculata az idők során lassan, fokozatosan változik, és kisebb-nagyobb helyi zavarok összeadódó hatása alakítja ki. Ez a felfogás élesen szemben állt a kor uralkodó nézetével, mely szerint a változások nagy erejű, rövid időtartamú eseményeknek köszönhetők. Utazása alatt Darwin egyre inkább meggyőződött Lyell elméletének helyességéről. Megfigyelései alapján három könyvet állított össze Dél-Amerika geológiájáról, s noha a szárazföldek változásairól alkotott elképzeléseit a lemeztektonika elmélete mára elavulttá tette, hazaküldött beszámolóit az akkori tudományos körökben nagy elismeréssel fogadták. Sikert aratott a korallzátonyok képződéséről alkotott új elmélete is, mely szerint a korall csak sekély vízben nő, a tengerfenék azonban fokozatosan süllyed, így egyre nagyobb zátonyok jönnek létre.

Darwin geológiai vizsgálódásai során számos elhalt élőlény kövületeit is megtalálta, melyek gyakran már kihalt fajokhoz tartoztak. Érdeklődését felkeltette a kihalt és a ma létező fajok hasonlósága, s nem hagyta nyugodni a kérdés: vajon hogyan váltották fel új fajok a már kihalt fajokat?

Amikor Darwin 1836-ban visszatért Angliába, a tudományos közösség örömmel fogadta. Azonnal befogadták a Geológiai Társulatba, majd beválasztották az Athenaeumba, a legkiválóbb írók, művészek és tudósok előkelő klubjába. 1839-ben a Royal Society tagja lett. Darwin ettől fogva „kettős életet" élt. A nyilvánosság számára a Beagle fedélzetén tett utazását dolgozta fel, megfigyeléseit rendszerezte, könyveket szerkesztett és jelentetett meg. Magánemberként azonban „a fajok problémájával" kezdett el foglalkozni. Állattenyésztőkkel, kertészekkel levelezett és konzultált, jegyzeteket készített, elolvasta a fellelhető szakirodalmat. Vizsgálódásait titokban tartotta, csendben gyűjtötte a bizonyítékokat elmélete alátámasztására. Tudta jól, mi vár azokra a tudósokra, akik megelőzik saját korukat. Gondolatai nemcsak tudományos szempontból voltak radikálisak, hanem korának törvényei szerint istenkáromlás és lázítás címén büntethetőnek is számítottak.

Darwin az utazása során összegyűjtött állatpéldányokat azonosítás és rendszerezés céljából londoni és cambridge-i szakembereknek adta át. Észrevette, hogy a fajok nagy változatosságot mutatnak a földrajzi elhelyezkedés szerint is. A szakértőktől megtudta, hogy a Galápagos-szigetekről hozott számos pinty és teknős mind más-más fajhoz tartozik, és nem egyazon fajok különböző változatairól van szó, mint korábban gondolta.

Charles Robert Darwin, (szül. 1809. feb. 12. The Mount, Shrewsbury, Shropshire, Anglia – megh. 1882. ápr. 19. Down House, Down, Kent), angol természettudós volt: megfigyelései alapján megalkotta az élővilág evolúciójáról szóló, nevezetessé vált elméletét, melyet darwinizmusnak neveznek. Elmélete nagy hatással volt korának tudományos és egyházi életére, és forradalmasította a biológiát.

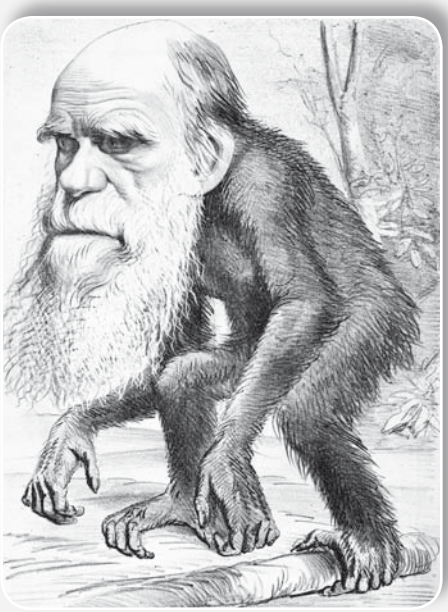

Darwin előtt világossá vált, hogy a fajok átalakulhatnak egymásba: helytől függően és korszakról korszakra változnak. Már csak a folyamat mechanizmusát kellett megtalálnia. 1838-ban elolvasta Thomas Malthus dolgozatát, mely szerint a populációk növekedését a rendelkezésre álló táplálék mennyisége korlátozza. Darwin ekkor jutott arra a felismerésre, hogy a létért való küzdelemben az alkalmas változatok fennmaradnak, míg a kevésbé alkalmasak elpusztulnak. Megvolt tehát az új fajok keletkezésének mechanizmusa: a természetes kiválogatódás.

Azt már korábbi tudósok is észrevették, hogy a fajok küzdenek egymással a fennmaradásért, Darwin azonban egy fajon belül, az egyedek között látott versengést. Felismerte, hogy valamely helyi populáción belül az adott környezethez jobban alkalmazkodott egyednek nagyobb az esélye a fennmaradásra és a szaporodásra, mint a többinek. Ha az előnyös ismertetőjegyek átadódnak a következő nemzedéknek, akkor idővel túlsúlyra juthatnak a populáción belül, és a változás új faj létrejöttét eredményezheti. Darwin szerint a természetes kiválogatódás az a mechanizmus, amelynek révén az előnyös változatok átadódnak a következő nemzedékeknek. (Később a biológusok a tulajdonságok fajokon belüli változatosságát az egyedek génjeiben meglévő változatosságra vezették vissza, és a természetes kiválogatódást a génekre vonatkoztatták.)

A szerves evolúció gondolata nem volt új. Egy nemzedékkel korábban a francia Lamarck és mások is felvetették. Lamarck rajzolta meg az első evolúciós diagramot is: egy függőleges létrát, mely az egysejtű organizmusoktól az emberig vezet. Egyetlen korábbi tudós sem adott azonban meggyőző magyarázatot arra, hogyan is működik az evolúció. Lamarck úgy vélte, hogy az élőlények belső késztetést éreznek a tökéletesedésre, és a környezethez való alkalmazkodásuk során szerzett előnyös tulajdonságaik átadódnak az utódoknak.

Darwin ismerte ezeket a magyarázatokat, de nem használta fel őket; az ő elmélete közvetlen megfigyelésen alapult. Evolúciós diagramja nem egyetlen létra volt, hanem egy elágazó fa.

1842-re Darwin elmélete már készen állt, de nyilvánosságra hozatalára a tudós nem érezte elérkezettnek az időt, ehelyett a következő évtizedet a kagylókról szóló értekezése megírásával töltötte. Közben Angliában megváltozott a szellemi légkör, és az evolúció állandó beszédtéma lett a tudományos körökben. 1858-ban Darwin levelet kapott Alfred Russel Wallace természettudóstól, s a levélben annak az elméletnek tökéletes összefoglalását találta, amelyen húsz éven keresztül dolgozott. Látva annak veszélyét, hogy egy egész életmű vész kárba, Darwin barátai megszervezték, hogy a két tudós közös előadást tarthasson a londoni Linné Társaság színe előtt.

Darwin ezután kezdte el írni azt a „kivonatot", amely 1859-ben jelent meg On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or The Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life („A fajok eredete természetes kiválasztás útján, avagy a létért való harcban előnyhöz jutott fajták fennmaradása" – Mikes Lajos) címmel. Az elméletet a tudományos körök legnagyobb része azonnal elfogadta.

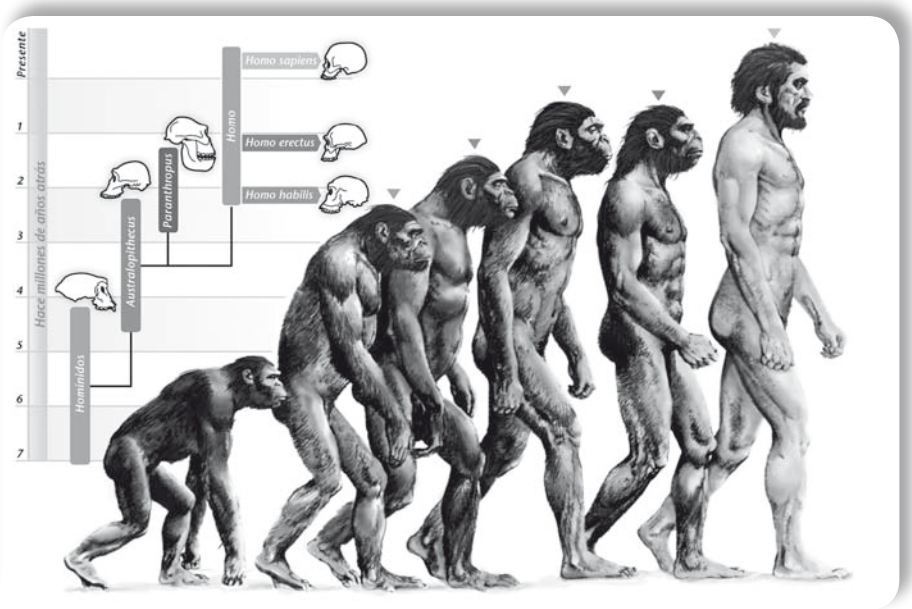

A legtöbb ellenvélemény egyházi körökben fogalmazódott meg. A papság felismerte, hogy az evolúció elmélete nem egyeztethető össze a Teremtés Könyvének szó szerinti értelmezésével. Darwin elméletében nem volt helye isteni beavatkozásnak, és az embert nem tekintette magasabbrendűnek az állatvilág többi részénél.

Miközben barátai a nyilvánosság előtt a darwini elméletet védték, Darwin tovább dolgozott. Három újabb könyvet írt, melyek mind A fajok eredete folytatásai voltak. The Variation of Animals and Plants Under Domestication (Állatok és növények változásai háziasításuk során, 1868) című művében pángenezisnek nevezett elképzelését fejtette ki, mellyel a tulajdonságok átörökítésének módját próbálta megmagyarázni (az igazi magyarázatot csak később adta meg a sejtbiológia és a genetika).

Az emberi evolúcióval Darwin The Descent of Man, and Selection in Relation to Sex („Az ember származása és a nemi kiválasztás" – Katona Katalin, 1871) című könyvében foglalkozott részletesen. Az evolúció hatókörét a testi tulajdonságokon túl kiterjesztette az erkölcsi és szellemi tulajdonságokra is. A könyv második részében a nemi kiválasztást tárgyalta. Darwin megfigyelte, hogy bizonyos fajoknál a hímek küzdenek egymással a nőstény elnyeréséért, másoknál azonban a nőstények választják ki a hímet annak külső tulajdonságai alapján. A 20. századi biológusok ezt oly módon terjesztették ki, hogy a nőstények azokat a hímeket választják ki, amelyek utódaik fennmaradásához leginkább hozzá tudnak járulni. Ennek az elképzelésnek az evolúcióbiológusok között ma is sok híve van.

Darwin sorozatának utolsó darabja, a The Expression of the Emotions in Man and Animals (Az érzelmek kifejeződése az embernél és állatoknál, 1872) arra tett kísérletet, hogy az utolsó feltételezett korlátot is eltörölje az ember és az állatok között: azt a feltevést, hogy az olyan érzelmek, mint a félelem, harag, szomorúság, öröm – csakis az emberre jellemzőek. Darwin összefüggést talált az emberi érzelmek és az arcizmok összehúzódásai, valamint a kibocsátott hangok között, és úgy vélte, hogy ugyanazok az arcmozdulatok és hangok az állatokban is hasonló érzelmi állapotokat fejeznek ki. Művével megteremtette az etológia, a neurobiológia és a pszichológiai kommunikációelmélet alapjait.

Életének utolsó évtizedében Darwin főleg botanikai kutatásokat végzett, laboratóriumául saját kertje szolgált. Több munkájában foglalkozott a növények beporzásával. Észrevette, hogy azok a növények, melyeknek beporzását a szél végzi, kevéssé színesek, ezzel szemben a rovar porozta növények élénk színű és illatos virágokat hajtanak. Mesterséges beporzással kísérletezett, s felfedezte, hogy az idegen beporzás eredményeképpen létrejött utódnövények nagyobbak és ellenállóbbak, mint az önbeporzással létrehozottak. E megfigyelésre építette azon elméletét, mely szerint mind a növény-, mind az állatvilágban előnyös a két nem megléte; a mindkét nem előnyös tulajdonságainak átöröklése egészségesebb, életrevalóbb utódokat eredményez.

Vizsgálta a növények fény hatására történő mozgásait, s kimutatta egy fényérzékeny anyag jelenlétét a növény csúcsában. Utolsó közleményében a férgek fontosságát hangsúlyozta a szerves anyagok újra felhasználhatóvá tételében; ez a műve a kvantitatív ökológia egyik úttörő munkája volt.

Darwin független tudósként, egyedül dolgozott otthonában. Apja, Robert Darwin támogatta anyagilag, így nem szorult rá, hogy állást keressen. 1839-ben nőül vette első unokahúgát, Emma Wedgwoodot, aki a házasságba nemcsak vagyonát hozta, hanem odaadó feleség és jó háziasszony is volt, így Darwin a következő 40 évben békében dolgozhatott. A Londontól mintegy 26 km-re lévő Downe községben laktak; az évek során tíz gyermekük született, s a fiúk közül hárman kiváló tudósok lettek.

Darwin az angol társadalom megbecsült tagja volt, s ezt a pozícióját féltve őrizte. Nem utolsósorban a kiközösítéstől való félelme miatt halogatta oly sokáig teóriájának közzétételét. Rettegett attól is, milyen hatással lesz elmélete a feleségére, Emmára, aki hívő keresztény volt, és eretnekségnek vélhette Darwin elméletét. Nagyon igaza lehetett ebben is, hiszen talán még tíz éve sincs annak, hogy Szerbia (akkori) oktatási minisztere hülyeségnek minősítette Darwin tanítását, és kitiltotta az iskolákból, ország-világ előtt közröhejnek kitéve ezzel országunkat...

Darwin biztos volt igazában, ugyanakkor azt is tudta, milyen társadalmi következményekkel járna elméletének publikálása, ez a feloldhatatlan belső konfliktus fizikai tüneteket okozott nála. Az egykor sportos, kalandvágyó fiatal tudós 40 éves korára félig nyomorékká vált. Sokan találgatták, valójában mi lehetett az a betegség, amely évtizedeken át kínozta, de rohamainak gondos elemzése alapján valószínűsíthető, hogy a tünetek pszichoszomatikus eredetűek voltak. Életének utolsó évtizedében, amikor csakis a botanikai kísérletekre összpontosított, és nem töprengett az evolúción, a legjobb egészségnek örvendett. Amikor 1882-ben elhunyt, kora megadta a neki járó tiszteletet: a Westminster-apátságban temették el. Ekkorra a természetes kiválogatódáson alapuló evolúcióelmélet már általánosan elfogadottá vált. Egyes gondolatait a genetika és a molekuláris biológia későbbi fejleményei módosították ugyan, munkája azonban máig a modern evolúcióbiológia kiindulópontja.

RÜGYFAKADÁS

Mit jelent számomra a boldogság?

Ha valaki azt mondja, boldogság, sokaknak az egész életen át tartó öröm, szerencse és a gondmentes pillanatok jutnak eszébe. De mint tudjuk, a boldogság, sajnos, nem tart örökké.

Lehet, hogy ma örülünk valaminek, de holnap rossz dolog történik velünk, ezt sosem tudhatjuk.

Persze örülünk egy jó osztályzatnak, egy új ismerősnek vagy ajándéknak. Ezek az apró örömök jelentenék a boldogságot? Én nem hinném.

Talán akkor derül ki, amikor felnövünk, rátalálunk a szerelemre, munkát kapunk valahol, és gyerekeink lesznek.

Még ezek sem maradnak meg örökké: megöregszünk, a gyerekeink felnőnek, már egyedül is boldogulnak, és mi nem tudjuk majd, mihez is kezdjünk. Lehetséges az is, hogy valaki egész életében boldog, más viszont nem találja a helyét. Én az eddigi életemmel jóformán elégedett vagyok. Sohasem voltak nagyobb gondjaim, sem a viselkedéssel, sem az osztályzatokkal, mondhatni mindenkivel jól megvagyok.

Eleget szórakozom, de sokszor magányosan eltöltött perceim is vannak, amit nem bánok, mert ha szomorú vagyok, jobban szeretek egyedül lenni.

Akkor most boldognak kéne lennem?!

Nem mintha nem lennék az, de ez a normális, vagy legalábbis szerintem az. Vannak rosszabb magaviseletű, gyengébb tanulók is, akik mégis boldogabbnak látszanak, mint én – nem igazán izgatja őket, hogy másnap éppen milyen tantárgyból lesz ellenőrző.

Teljesen nyugodtak, pedig fogalmuk sincs, hogy mi várja őket? Olyankor nem tudom, hogy legyek-e irigy rájuk, vagy éppen örüljek annak, hogy én nem tartozom közéjük.

Ugyanis én nagyon ideges vagyok az ellenőrzők előtt.

Bárhogyan is legyen, akár van boldogság, akár nincs, én őszintén remélem, hogy elérem a céljaimat, és még ha rövid idegi is, de boldog leszek.

Ujlakos Stefánia, 8. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Padtársam

Az én padtársamat Szécsényi Rékának hívják. Ő tizenhárom éves.

Magas termetű. Középhosszú, göndör haját legtöbbször összefogva hordja. Néha szétengedi gyönyörű fürtjeit. Ovális arcán kék szeme vígan mosolyog. Általában egy blúzt, farmer- vagy tréningnadrágot ölt magára, és egy sportcipőt húz. Ruhatárában egyaránt megtalálhatók a meleg és a hideg színek is, de a vidám színeket előnyben részesíti. Kedvence a piros. Réka jó tanuló. Az órák közül a képzőművészetet és a magyart kedveli legjobban. Szabad idejében aktívan kézilabdázik. Ő a kapus az adai csapatban. Már sok szerbiai és külföldi városba utaztak. Általában eredményesen szerepelnek. Sokszor megyünk együtt iskolába kerékpárral vagy gyalog. Ilyenkor megbeszéljük a problémáinkat, örömünket, vagy csak jókat viccelődünk. Néha azt is megtárgyaljuk, hogy mi lesz az ebéd. Réka kedvenc ennivalója a spagetti és a paprikás. Ilyenkor már közös programokat szoktunk tervezni. Ha eljön hozzám, először mindig filmet nézünk. A kedvencünk a Step Up című táncos film. Utána sétálni indulunk. Ilyenkor betérünk pár üzletbe. Megnézzük az új ruhadarabokat, és édességet is veszünk. Amikor hazaérünk, beszélgetünk és falatozunk. Tavaly együtt újéveztünk nálam. A kedvenc zenéinket hallgattuk. Néha még táncra is perdültünk. A jellemét illetően kedves, segítőkész és jó barát. Ha valakinek valamilyen problémája van, bátran fordulhat hozzá segítségért. Jó barát, mert mindig mellettünk áll. Amit szeretek benne, az az, hogy bármit elmondhatok neki, tudom, ő soha nem árulja el senkinek. Próbáltam olyan tulajdonságot keresni, amit nem szeretek benne, de ez nem volt sikeres, pont ezért vagyunk mi nagyon jó barátnők.

Már kisóvodás korunk óta ismerjük egymást. Azóta jóban vagyunk, és remélem, így is marad az én „kis" padtársammal.

Juhász Orsolya, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A természet ősszel

Csodálatos évszak az ősz,
Ilyenkor gyakran megkerget a csősz.

Szeretem a zamatos szőlőszemeket,
Hullanak az elsárgult levelek.

Hűvösebbek a reggelek,
Iskolába indulnak a gyerekek.

Most érik a gesztenye,
Minden gyerek öröme.

Vidáman tekereg az ősz szele,
Én is együtt futok vele.

Kovács Emese, 3. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ez lennék én?

Pocsék vagyok, kész cirkuszi látványosság! Nevethettek, de ez így van, hát csak rám kell nézni!

Az orrom és az arcom telis tele van pattanással, és hogy miért nem kezelem? Kezelem én, de ha anya kinyom egyet, öt másik nő a helyére. No és a hajamról ne is beszéljek! Mióta levágattam belőle, olyan, mint a régi rongybabám, szépen kezd nőni, de a vége töredezett és csúnya. Na meg ez a fránya tükör! Néha azt gondolom, hogy rossz, mert mindig nagynak látszom benne, de a napokban kiderült, hogy nem a tükörrel van a gond, hanem velem. Mikor a tanár úr beállított a tornasor elejére, akkor jöttem rá a nagy tévedésemre. Ekkor döntöttem úgy, hogy anyában többet nem bízom, mert az ő szemében mindig én vagyok a legszebb. Mondtam már neki, hogy menjen el a szemorvoshoz, mert csal a szeme, de ő nem akart. A végére hagytam a legjobbat. A lábam. Hát lenne róla mit mondanom, de most csak egy pár vicces dolgot fogok elmesélni. Első és legfontosabb dolog a mérete. Akkora, mint a bohóc cipője, vagy még annál is nagyobb. A második tényező a hatékonysága, sokszor belegondoltam, hogy mi lenne, ha valaki vagy valami üldözne, de mindig rosszul sült el a vége.

Aki ezt elolvasta, és olyan helyzetben van, mint én, annak csak azt mondhatom, hogy ha tanácsot kérnél szépségügyben, ne a szüleidtől kérd, mert az ő szemükben mindig te leszel a legszebb, a legokosabb és a legjobb.

Solti Kyra, Október 18. iskola, Zentagunaras

Makra János óbecsei tanuló rajza

Kiderült az igazság

Szombat reggelre ébredtünk. Én pontosan egy hónapja kezdtem a hetedik osztályt.

A család tagjai lassan szállingóztak ki a konyhába, hogy elfogyasszák a reggelijüket. Jómagam tíz órakor keltem fel a bátyámmal, Petivel együtt. Az étkezés után a testvéremmel kibattyogtunk az udvarra. Kosárlabdázni kezdtünk. Belemelegedtünk a játékba. Túlságosan is, mert mikor sikerült beletalálnom a gyűrűbe, Peti enyhébb felindultságában belebokszolt a földre zuhanó labdába, mielőtt még az talajt ért volna. Ebből következett az, hogy a levegőt hasító játékszer éppen édesanyánk kedvenc cserepét találta el, amely az ablakpárkányról egyenesen a betonra esett, végül nagy csörgéssel tört el. A szülőnk persze rögtön kilépett az udvarra:

– Fiúk, mi volt ez a hang? – kérdezte anyu. Mielőtt belekezdtem volna a magyarázkodásba, Peti csúnyán bajba kevert:

– Krisztián eltörte a virágtartót, akarattal! – panaszolta a bátyám, gúnyos mosollyal. Próbáltam védekezni, de már késő volt. Anyu sorolta is a megrovásokat és a büntetéseimet. Elképesztő nagy harag gyűlt fel bennem:

– Anya, nem én tettem – ordítottam torkomszakadtából. – Hisz látod, hogy nevet!

Anyám hátrapillantott a mögötte lapuló Petire, de csak az ártatlan, komoly arcát kapta el. Azt nem, mikor rajtam kuncog. Nem tudtam elképzelni, miért teszi ezt velem a bátyám, végül rájöttem, csupán tréfából csinálja. Szerencsémre anyu Petit is elővette. A testvéremet ismerve tudtam, nem sokáig bírja ki, hogy ne nevessen. Igazam volt. Édesanyánk hadart még valamit a figyelemről és óvatosságról, ekkor Peti hangos hahotázásban tört ki.

– Mi olyan vicces? – kérdezte falfehéren anyu.

– Én törtem el a virágcserepet – szólt kuncogva a bátyám. – Azt, hogy Kikit is belemártom a dologba, csupán viccnek szántam. Visszatérve a virágtartóra, bocsánatot kérek – fejezte be mondókáját Peti.

Ma már óvatosabbak vagyunk, ha az udvaron kosárlabdázunk. Én nem kaptam büntetést, ráadásul a testvérem elnézést is kért tőlem. Anyu az összes cserepét behordta az előszobába. Jómagam pedig emelt fővel úgy jártam a házban, mint aki megvédte a saját igazát.

Antalovics Krisztián, 7. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Ceruzám

Az én kedvenc ceruzám piros,
A végén van egy ember, kócos.
Írok vele mindent: magyart és fizikát,
Szépen festi a rajzot, számolja a matematikát.
Csak ritkán faragok a végéből,
Így nem sok hiányzik a karcsú testéből.
Tolltartómban lakik a kedvenc ceruzám,
Ha egyszer elfogy, vesz másikat az anyukám.

Sinkovics Szebasztián, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Shita Sámuel és Varga Sándor adai tanulók rajza

Egy barátság története

Csak fél év van köztünk, Iván barátom 1999 végén született, de barátságunk már akkor elkezdődött, amikor még anyukáink hasában lapultunk.

Sokat emlegetik ezt az időszakot: Örömünkben rugdalóztunk a hasukban, amikor találkoztak. Születésünk után testvérként nevelkedtünk. Első kimondott szavaink között ott volt a másik neve is. Ahogy most visszaemlékszem, eszembe jut sok szép élmény. A köztünk lévő kötelék velünk együtt nőtt, fejlődött és mélyült. Az iskolába indulásom előtti nyáron történt, hogy Ivánék kerti medencét vásároltak. Természetesen én is ott voltam, amikor feltöltötték vízzel. Felejthetetlenül jót játszottunk, már besötétedett, amikor kijöttünk a vízből. Azon az estén náluk aludtam. Éjfél körül járt az idő, amikor Iván mocorogni kezdett az ágyban.

– Laci! Alszol? – kérdezte suttogva.

– Nem! – válaszoltam.

– Éhes vagyok! Gyere, menjünk le a konyhába, és keressünk valami rágcsálnivalót!

Emlékszem, pukkadásig ettük magunkat. Sok ehhez hasonló, érdekes történetben volt részünk. Amire a legjobban büszke vagyok, az az a tény, hogy sosem vesztünk össze.

„A barátod vize édesebb az ellenség mézénél." Ez a közmondás barátságunk vezérfonala. Iván barátom nagyon fontos része az életemnek. Ez a kapcsolat napról napra az egymás iránti tiszteletre tanít, valamint türelemre, őszinteségre, alkalmazkodásra és segítőkészségre.

Illés László, 5. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Tanulás

Ma, amikor hazaértem az iskolából, arra gondoltam, hogy megtanulom a történelmet.

Két leckét kellett megtanulni. Leültem. Egy kicsit gondolkodtam, utána pedig nekikezdtem a tanulásnak. Pár perc múlva kimentem vizet inni. Amikor visszajöttem, eszembe jutott, hogy van még lecke, amit nem fejeztem be. Elővettem a matekot, és megcsináltam a feladatot. Ezután a történelemmel folytattam. Már nagyon unalmasnak tűnt, de meg kellett tanulni. Úgy gondoltam, inkább befejezem most, nem hagyom holnapra. Az egyik leckét megtanultam, de volt még egy. Pihenés közben egy kis rágcsálnivalót vettem a számba. Ismét nekikezdtem. Tanulás közben arra lettem figyelmes, hogy rágom a ceruzám, és sajnos már hiányzott belőle egy darab. A szám is tele volt vele. Amikor az órára néztem, eszembe jutott, hogy elkezdődött a kedvenc műsorom, amit sohasem hagynék ki. Megnéztem, aztán befejeztem a tanulást.

Attól a naptól kezdve ügyelek, hogy ne rágjam szét a ceruzákat.

Rozsi Laura, 6. osztály, Miloje Čiplić iskola, Törökbecse

Felelés? Katasztrófa!

Felelés! Ez a szó szinte minden gyereknek a kínzást, a bukástól való félelmet jelenti. Nekem is. Minden diák számára van egy tantárgy, amitől a legjobban retteg. Nekem ez a fizika.

Akárhányszor rám kerül a sor a felelésben, csak arra tudok gondolni, hogy otthon majd ezt hallom:

– Már megint egyest kaptál! Bezzeg, mikor kérdezem, hogy van-e tanulni való, sosincs!

A múltkor is így történt. Remegő lábbal álltam fel, és úgy éreztem, hogy a talaj sem biztos a talpam alatt. Azt kívántam, bárcsak földrengés lenne vagy égszakadás, vagy legalább csak a csöngő szólalna már meg! De nem. Ehelyett más hangok jutottak el hozzám:

– Xénia, mondd el a képleteket!

Felelet helyett néma csend.

– No és a definíciók?

Egy szót sem szóltam. Reméltem, hogy a tanár elfelejti a kérdést.

– Ugye, nem tanultál?

Remegő hangon válaszoltam: Nem. Szigorúan és mogorván nézett rám, miközben azt mondta:

– Ülj le!... De a jövő órán felelsz.

Nagy kő esett le a szívemről. De ez a felelés megtanított arra, hogy minden órára készülni kell, hisz sosem tudjuk, mikor kerül ránk a sor. Csak az a kár, hogy a felelés félelmét nagyon gyorsan elfelejti az ember... Így a készülés is elmarad.

Csernók Xénia, 8. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

RÜGYFAKADÁS

Az életem 20-30 év múlva

Azt mondják, az embernek csak a jelenben kell élnie, mégis folyton a múlton rágódunk, az egyetlen pillanat, amink van, az a jelenünk, az sohasem érdekel minket igazán...

Húsz, harminc vagy akár negyven év múlva mi lesz, nem tudni, de a téma sok oldalról megközelíthető. Vizsgálhatjuk az életszínvonalunkon, külsőnkön, bensőkön, környezetünkön keresztül, technikai szempontból is, és a lista talán kimeríthetetlen. Néha átok, néha áldás a változás, de bárhogy van is, önmagunkon és helyzetünkön kívül mást nem tudunk, és ne is akarjuk megváltoztatni. Emlékszem, mikor még kisgyerek voltam, nagyon sok volt a játékom, melyek tényleg kézzel foghatóak voltak. Láttam az alakját, színét minden egyes kidolgozott darabnak. Aztán elteltek az évek, s a kézzel fogható játékaim pár gombnyomással egy képernyőn keltek életre, egy helyben, mindössze két ujjam mozgatásával. És ekkor még nem is értettem, a szüleim miért tiltják a dolgot.

Abba a korszakba érkeztem, hogy lassan gondolkodnom kell a jövőmön. Figyelnem kell, mert csak egy lehetőség van mindenre, s jól kell döntenem.

Az autóm megáll. Minden egyes alkalommal, mikor kiszállok belőle, megsimogatom, szerintem az autómnak lelke van. Kemény munka vezetett ahhoz, hogy ez a gyönyörűség az enyém legyen. A kicsi, de mégis nagyon családias házunk felé veszem az irányt, mindig szívesen térek haza, hisz egyéves kisfiam és a feleségem mindig szeretettel vár.

Nikit még a középiskolában ismertem meg. Nagy szerelem volt a miénk, s a mai napig az érzés úgy él bennem, mintha csak tegnap történt volna.

Neki köszönhetem, hogy az lettem, ami ma vagyok. Mellettem állt, szeretett, támogatott. Az ő biztatása nélkül nem sikerült volna megnyitnom a saját éttermem.

Gyönyörű gondolatok, amik tudom, hogy valóra válthatók. A siker előbb vagy utóbb mindig meghozza a gyümölcsét. Ehhez kitartásra és önfeláldozó munkára van szükség. Végigcsinálom!

Bizonyítok, hogy mindenki büszke lehessen rám, és én is önmagamra!

Német Oszkár, 8. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Önvallomás

Egy gyönyörű szép napon, valamikor április közepén kellett volna megszületnem, de mivel én mindig sietek valahova, úgy történt, hogy április 3-án láttam meg a holdvilágot. Pontosabban, Újvidéken születtem 1997. április 3-án.

A szüleim is újvidékiek. Anyukám, Éva, matematikus, apukám, Vojislav, gépész. Az első kép, amire emlékszem a következő: a kiságyból felnézve egy mosolygó gyermekarcot látok. Ez a nővérem, Nina, aki öt és fél évvel idősebb nálam, most másodéves egyetemista. Sokat veszekszünk, de annál jobban szeretjük egymást. Amíg kicsi voltam, a nagymamám vigyázott rám, akinek „segítettem" a főzésben, gyúrtam nagy buzgón a ragadós tésztát, amit később nagyi kisütött az ő finom kalácsával együtt. Az oviba négyévesen indultam. Én azok közé a fehér hollók közé tartozom, akik csodák csodájára reggelenként nem sírtak és nem kapaszkodtak édesanyjukba. Szerettem a gyerekeket, a rajzolást, a festést, színészkedést, egyszóval mindent, amit Ica és Eszti óvó nénik elképzeltek. Ötéves koromban a betűk csodálatos világa kezdett érdekleni. Amikor a Marikás könyvből kinéztem egy betűt, átírtam egy papírra, és szaladtam anyukámhoz megkérdezni, hogy vajon melyik betű ez. Így lassan-lassan megismertem a betűket. Öt és fél éves voltam, amikor megbetegedtem. Mivel nem járhattam oviba, a nagyi vigyázott rám. Miután már két Marikás könyvet is elolvasott, mondta, hogy már többet nem bír. Azt feleltem, hogy akkor majd én olvasok neki. Megmosolyogta, de amikor elkezdtem olvasni nagyi nagy csodálkozására, azonnal felhívta anyukámat a munkahelyén, hogy eldicsekedje neki. Nos, ugyanúgy titokban megtanultam a cirill betűket is. Örömmel indultam az első osztályba, Rózsa tanító nénihez. Akkoriban csak tízen voltunk, lám most meg már huszonketten. Sajnos a kezdeti lelkesedés évről évre apadt, de nagyon jól tudom, hogy mik a kötelességeim, és ezért továbbra is kitűnő tanuló vagyok. A nyolcadik után gimnáziumba szeretnék iratkozni, ami jó alapokat ad a további tanulmányaimhoz.

A jövőt nem lehet előrelátni, de remélem, hogy a következő önéletrajzom az emlékirataim lesznek.

Ninkov Teodóra, 8. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Kedves Pajtások!

*Amit a **bácskertesi Ujlakos Stefánia** elmélkedő írásában a boldogságról elmond, azt társai sorra igazolják a mai Rügyfakadás oldalain.*

*Elsősorban **Ninkov Teodóra** önvallomásából sugárzik ez a pozitív érzés, de **Illés László** barátkozásának története vagy **Juhász Orsolya** padtársának jellemzése is válasz Stefánia kérdésére.*

*A pillanatnyi megtorpanás: elégedetlenség (Ez lennék én?), szorongás (Felelés? Katasztrófa!), baleset (Kiderült az igazság) mindig biztató megoldásba fordul. Gyakran vidámság, játékos kedv segít át a nehézségeken, ezt **Az 5. d osztál**y és a **Ceruzám** című vers illusztrálja.*

*S ha a jövőre nézve megvalósítható célokat tűztök ki magatok elé, mint **Német Oszkár** tette **Az életem 20-30 év múlva** című fogalmazásában, akkor a boldogság továbbra is hű marad hozzátok.*

Most azoknak a névsora következik, akik a héten megörvendeztettek írásaikkal:

***Ada:** Apró Andrea, Boja Ferenc, Gálfi Kata (3 írás és egy rajz), Gordán Carmen, Illés Tamás, Komáromi Gabriella (3 írás), Kovács Dobák Orsolya (2 írás), Könyves Regina, Orcsik Henrietta, Rigó Kitti, Szécsényi Réka, Tóth István (2 írás), Vastag Krisztina (3 írás és 3 tudósítás);*

***Szabadka, Széchenyi István iskola:** Kabai Kornélia;*

***Szilágyi:** Antalovics Krisztián (2 írás) és Toldi Valentina.*

Derűs, vidám napokat kívánok nektek, a Rügyfakadásnak pedig további jó írásokat tőletek:

Tomán Mária

Az 5. d osztály

Mi vagyunk azt 5. d-sek.
Mindnyájan jó tanulók vagyunk és jó barátok.
Szeretünk játszani és mókázni.
Mi mindig összetartunk,
és soha nem vitázunk.
Szeretünk sportolni és tanulni.
Szeretjük a tanárainkat,
és tisztelünk mindenkit.
Óráról órára járunk,
de mindig hazavágyunk.
Az órán csicsereg a gyerekek hada,
mire tanulnánk, megszólal a csengő,
és irány haza.

Mészáros Adrián, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ötödikes lettem

Emlékszem, amikor először léptem át az iskola ajtaját, izgatott voltam és féltem. Azóta négy év telt el.

Felsőssé váltam, ami azt jelenti, hogy ötödikes lettem. Legalább olyan izgatottan indultam el az iskolába, mint amikor elsőbe indultam. Az iskola felé vezető úton azon töprengtem, vajon milyenek lesznek a tanárok, kedvesek vagy talán szigorúak? Az iskola udvarában nagy volt a gyerekzsivaj. A szaladgálást, kiabálást az iskola csengője szakította félbe. Minden osztály bement a saját termébe. Nagyon érdekes volt, mert minden órára másik tanár jött be hozzánk. Az órarendünk új tantárgyakkal bővült, ami azt jelenti, hogy valószínűleg többet is kell tanulnunk. Az első nap ismerkedéssel telt el, de bizony a második nap már meg kellett pakolnunk a táskát könyvekkel és füzetekkel. Elkezdődött az igazi tanulás! Matekból példákat írtunk, a magyartanárnő fogalmazást íratott velünk, még egy szerb vers is folytatta a házi feladatok sorát.

A fejemet fogtam, ha ez így folytatódik, én beleőrülök. De majdcsak lesz valahogy, a többi gyerek is túlélte!

Kozma Henrietta, 5. osztály, Turzó Lajos iskola, Zenta

Cameron Diaz

A népszerű, nagyon kedvelt sztár legújabb mozifilmjében, egy vígjátékban egy lepukkant chicagói középiskolában tanít, és nagyon rosszul érzi magát, mert a vőlegénye el akarja hagyni. Elmaradhat tehát a kényelmes élet – A Rossz tanárban végig remekel a vásznon...

• Te jól érzed magad ezekben a romantikus vígjátékokban, a romkomokban?

– Nem panaszkodhatom. Eljátszhatnám én Lady Macbethet is, de akkor nagyon kevesen néznének meg, sajnos. Így hát maradnak számomra a romkomok. Milyen nagy örömmel bohóckodtam a Keresd a nőt! című csacskaságban, szingli voltam az Édes kis semmiségben, kedves volt az Egy cipőben című mozi, a Míg a jackpot el nem választ, a Kéjjel-nappal már akció jellegű romantikus butaság volt, de legalább együtt szerepelhettem Tom Cruise-zal.

• Milyen tanár vagy a Rossz tanárban?

– Bolondos, szertelen. Tudod, nekem is voltak tanárélményeim. Hatodikban volt egy tanárom, aki minden hét elején csillogó szemekkel mesélt arról, hogy milyen fantasztikus volt a hétvégét a hároméves kisfiával tölteni. Egyszer elmesélte részletesen, hogyan kezdett el a gyermeke járni: minden egyes lépést külön ecsetelt, tejes elragadtatással. A többiek ásítoztak a sztorin, én viszont csodálatosnak találtam. Ő tényleg olyan volt, aki segített nekem, és formált engem, noha valószínűleg nem tudott róla. De ez az én tanárom a moziban, Elizabeth Halsey nem ilyen. Vicces mégis egy „rossz tanárt" alakítani. Én „civilként" nagyon tisztelem a tanárokat, de hát a filmben olyan vagyok, akár egy rakoncátlan csikó. Nem hinném, hogy ilyen rossz tanár előadna valamelyik amerikai suliban. Nem lehet a rossz egy komédia forrása.

• Hollywood téged azonnal a szívébe zárt.

– Nekem valóban szerencsém volt. Bár én magam sem tudom, hogy vajon miért lettem filmsztár. Én tulajdonképpen állatorvosnak készültem, a házunk mindig kutyaugatástól és macskanyarvogástól volt hangos, képzeld el, még két kígyót is tartottam a lányszobámban. De aztán összefutottam egy fotóssal, aki azt mondta, hogy nekem Hollywoodban a helyem. Hű, több aranyszőke csajszi van a világon, ki kíváncsi rám? Ekkor már modellként dolgoztam, sokat utazgattam a nagyvilágban, de rábeszéltek a mozira, elmentem egy castingra, azaz szerepválogatásra.

• A Maszkban szerettél volna fellépni?

– Igen... Láss csodát! Engem választottak. Jim Carrey, a partnerem a filmben, amikor megpillantott, csak ennyit mondott: „Már megint egy szőkeség?!" De aztán nem volt rám panasza. Nos, amikor elkezdtem ezt az első filmemet forgatni, nem is gondoltam, hogy ez egy igazi hollywoodi produkció. A mamámmal a sikeres bemutató után azt közöltem, hogy színésznő leszek. A drága mama megcsóválta a fejét, és azt mondta: „Ha tehetséges vagy, nehéz lesz, ha tehetségtelen, pokoli." Nem volt számomra sem nehéz, se pokoli a munka. Megszerettem Hollywoodot.

• Miről vagy híres?

– A filmjeimről és arról, hogy mindenhonnan mindig elkésem...

• Minden évben forgattál, nem?

– Hát... elkényeztettek. Nagyon sok filmben szerepeltem. Láttál a Féktelen Minnesotában, az Álljon meg a nászmenetben, Az élet sójában, a Ronda ügyben, a Charlie angyalaiban, a New York bandáiban, hallottad a hangomat a Shrekben stb.

• Elégedett vagy önmagaddal?

– Nézd, eddig mindent megkaptam, amit megkívántam. Ha belegondolok... egykoron sült krumplit is reklámoztam... meg rengeteget mászkáltam a páston modellként. Most rendben van a szénám. Oscar-statuáról nem álmodozom. Jól van így minden, ahogy van. Egyébként mindaz, amit a bulvársajtóban olvashatsz rólam, hazugság...

B. Z.

VICCKUPAC

Paraszt bácsi

Egy paraszt bácsi bement az autóhifiboltba:

– Van egy kocsim és kéne bele autóhifi.

– Tessék parancsolni, van többféle.

– Melyik a leghangosabb?

– Ez itt.

– Mikrofont lehet rákötni?

– Hááát, tulajdonképpen lehet.

– Kipróbálhatom?

– Tessék, itt a mikrofon.

– Dinnyét vegyeneeeeeeek!

Ronda öltöny

A ruházati bolt vezetője visszajön az ebédszünet után, és látja, hogy az eladónak be van kötve a keze. Az eladó büszkén újságolja:

– Képzelje, eladtam azt a nagyon ronda öltönyt, ami már két éve itt porosodott nálunk.

– Arra a rózsaszín förmedvényre gondol a kék gombokkal?

– Igen.

– Hát ez nagyszerű. Fogadni mertem volna, hogy azt sosem adjuk el. De miért van bekötve a keze?

– Amikor kikísértem a vevőt, a vakvezető kutya megharapta a kezem.

Szent Péter

A pap és a buszsofőr egyszerre kopogtatnak a mennyország kapuján. Kijön Szent Péter, röviden elbeszélget velük, majd beengedi a buszsofőrt. A pap fölháborodva kérdezi:

– És én? Engem, aki egész életemben Isten szavát hirdettem, nem engedsz be? Hogy lehet ez?

– Hát úgy, hogy amíg te prédikáltál, mindenki aludt. Bezzeg amíg a buszsofőr vezetett, addig mindenki imádkozott...

Az ember származása

A tanító néni előadást tart az ember származásáról:

– Gyerekek, minden ember Ádámtól és Évától származik...

Közbevág Móricka:

– De tanító néni, nekem a papám azt mondta, hogy az ember a majomtól származik!

– De Móricka! Én most nem rólatok beszéltem!

Fázik

– Mit csinál a skót, ha fázik?

– ???

– Közelebb ül a gyertyához!

– És mit csinál, ha még mindig fázik?

– ???

– Meg is gyújtja!

Fut a busz után

Egy fickó fut a busz után, az egyik utas nevetve felkiált:

– Nézzék a hülyéjét, hogy fut a busz után!

– Hogyne futna, hiszen ő a sofőr!

Okos szőlő

– Milyen az okos szőlő?

– ???

– Agyafürt...

Zsidó optikus

A zsidó optikus tanítja be a segédjét:

– Amikor a vevő kiválasztotta a szemüvegét, és az árat kérdi, azt mondod: 10 dollár. Ezután figyeled a reakcióját. Ha nem szörnyed el, akkor hozzáteszed: A lencse még 10 dollár. Ha még ezt is elviseli, akkor azt mondod: Darabonként.

Vacsora

Egy angol és egy skót vacsorázik. A vacsora végén az angol letesz az asztalra egy fontot majd így szól:

– Osszák el!

A skót egy pennyt tesz le az asztalra majd így szól:

– Szorozzák meg!

Borotva

A székely bácsi nagy kínlódás közepette borotválkozik. Odaszól a gyereke:

– Mi a baj, édesapám?

– Életlen a borotva. Nem viszi a szakállamat!

– Na ne mondja már édesapám, hogy keményebb a maga szakálla, mint az a konzervdoboz, amit most nyitottam ki vele!

Móricka és Amerika

Tanárnő: Móricka itt van ez a térkép, mutasd meg rajta Amerikát!

Móricka: Tessék, itt van!

Tanárnő: No, osztály, azt tudjátok-e, ki fedezte fel Amerikát?

Osztály: Móricka!

Szállodai ébresztés

Egy idősebb üzletember bejelentkezik egy hotelbe. A recepciós ajánlja neki a reggeli telefonos ébresztést.

– Köszönöm, nincs rá szükségem – feleli a férfi. – Minden reggel felébredek magamtól már 5 órakor.

– Nos uram – mondja a recepciós –, akkor nem hívná fel a 217-es és a 231-es szobát reggel, én meg alhatnék 8-ig...

– Most már elég messzire kiúsztunk?

– Van itt valaki, aki le tud szállni egy Boeing–747-tel?

Pimpőke

A paraszt bácsi be akar menni a kaszinóba játszani, de nem engedik, mert nincsen nyakkendője. Ekkor odalép hozzá egy jól öltözött figura és így szól:

– Játszani akar? Jöjjön inkább velem, nálunk sokkal többet nyerhet!

A paraszt bácsi rááll a dologra. Bemennek egy pincébe, ahol már bent ül öt hamiskártyás.

– No, öreg! Mit játszunk? Pókert?

– Hát, azt én nem ismerem!

– Talán kanasztát?

– Hát, én olyat se tudok!

– Akkor mit tud játszani?

– Pimpőkét!

A hamiskártyások ugyan nem ismerik a játékot, de a kártya az kártya, hát ráállnak. A paraszt bácsi kioszt mindenkinek egy-egy lapot, megteszik a tételeket, majd felfordítja a lapját és bemondja: „Pimpőke!" Majd bezsebeli a nyereményt. Így megy ez még jó néhány körön át, mikor az egyik hamiskártyás kitalálta, hogy most majd ő mondja be, hogy pimpőke, és visszanyerik a pénzüket. Még a paraszt bácsi előtt gyorsan felcsapja a lapját, bemondja a pimpőkét, ám amikor a tétekhez nyúlna, a paraszt bácsi megfogja a kezét:

– Nono, fiam!

Felfordítja a lapját és közli:

– Royal pimpőke!

Megbeszélés

A főnök diktál az új titkárnőjének:

– Írja, hogy összehívunk egy megbeszélést a témában keddre.

– Főnök, a keddet egy vagy két d-vel írjuk?

– Tudja mit? Legyen a megbeszélés szerdán...

Holdfogyatkozás

A tanár figyelmezteti a diákokat:

– El ne mulasszátok 20.50-kor a holdfogyatkozást!

A hátsó padból megszólal egy hang:

– Melyik csatornán lesz?

Legősibb állat

– Melyik a legősibb állat a világon?

– ???

– A pingvin, mert az még fekete-fehér.

Szentjánosbogár

Két szenjánosbogár találkozik. Az egyik teljesen be van kötözve.

– Mi történt veled? – kérdezi a másik.

– Tudod, gyenge már a látásom. Tegnap este megláttam egy gyönyörű nőt, leröppentem, és magamhoz szorítottam. Ekkor derült ki, hogy csak egy eldobott cigarettacsikk volt.

A cigány börtönbe kerül

A cigány börtönbe kerül. Mindjárt meg is kérdezi a fegyőrt:

– Miért van az ablakokon rács?

– Biztonsági okok miatt.

– Ugyan már! Ki az a hülye, aki pont a sittre akar betörni?

A szél

A földrajztanár felszólítja Mórickát:

– Definiáld nekem a szél fogalmát!

– A szél olyan levegő, amelyiknek sürgős dolga van.

Hadiflotta

A férfi felvételre jelentkezik a hadiflottához, hát megkérdezik tőle:

– Úszni tud?

– Úszni? Azt minek? Hajó nincs?

Szúnyogok

Kovácsék a tóparton nyaralnak. Első este összevissza csípik őket a szúnyogok.

– Ha lekapcsolod a villanyt, akkor nem jönnek be – mondja Kovácsné.

Ám ekkor a szobába két szentjánosbogár repül be.

– Látod? Ez sem használ semmit – elégedetlenkedik a férj. – Az átkozott vérszívók most zseblámpával jönnek.

Öcsike

– Szereted az öcsikédet? – kérdezik Tamástól.

– Engem nem zavar, de úgy látom, hogy anya még nem tudja, mit csináljon vele: hol becsomagolja, hol kibontja.

Savanyú káposzta

A székely fiú vacsora közben így szól az anyjához:

– Édesanyám, nem elég savanyú ez a káposzta.

– De hát fiam, ez nem savanyú káposzta, hanem mákos tészta.

– Annak elég savanyú.

Égbolt

– Mi az abszolút lehetetlen?

– ???

– Az égboltban vásárolni.

Benne van

– Mondj egy olyan szót, amiben benne van a Titanic!

– ???

– Óceán.

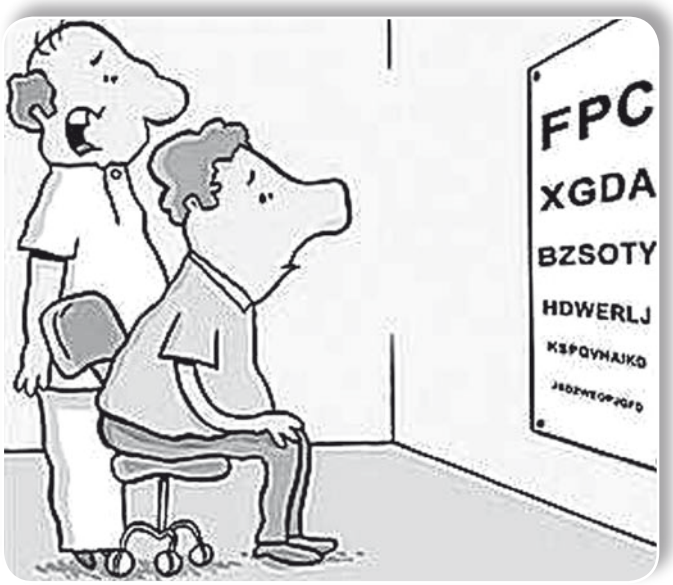

– Nem a látásával van baj, hanem azzal, hogy nem ismeri az ábécét.

– Azt hiszem, a vízvezetékszerelő azt akarja, hogy kifizesd a számlát.

GYÖNGYHALÁSZ

Lázár Ervin

Négyszögletű Kerek Erdő

(Részlet)

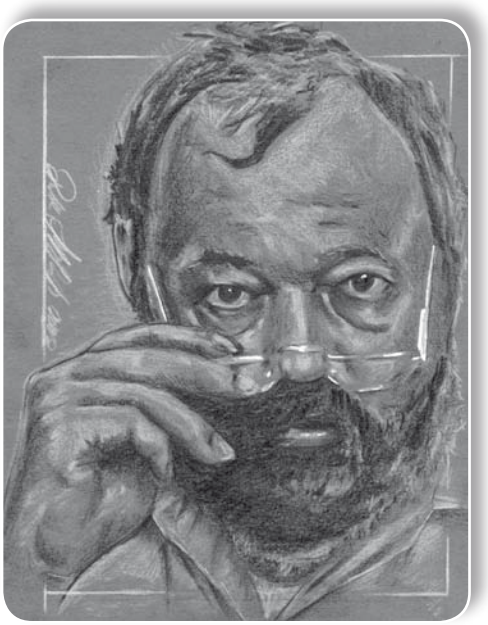

(...)

– Az ott a Négyszögletű Kerek Erdő – mutatott előre Mikkamakka, s tudtam, ha benn leszünk a fák közt, már meg vagyok mentve.

Bent az erdőben aztán kiszuszogtuk magunkat, s megfordultunk. Lássuk csak, hol az a Szomorúság! Ott volt mögöttünk. De már oszladozott, foszladozott, sápadozott, halványodott. Eloszlott lassacskán, mint a köd.

– Köszönöm! – mondtam Mikkamakkának.

– Ne köszönd – nevetett Mikkamakka -, ez a dolgom. Most egy pár napig itt laksz velünk a tisztáson, s meglátod, utána nem lesz semmi baj.

– Mi az, hogy veletek? Kikkel? – kérdeztem, miközben elindultunk egy ösvényen az erdő belseje felé.

– Jó társaság, ne félj! – mondta Mikkamakka: – Elsőnek ott van mindjárt Bruckner Szigfrid.

– Az kicsoda?

– Hej, micsoda nagy hírű oroszlán volt! – nézett rám Mikkamakka. – Nem hallottál róla? Artista, főzsonglőr, bűvész, bohóc, balett-táncos. Versengtek érte a cirkuszok.

– Aztán?

– Aztán? – mormogott Mikkamakka. – Aztán megöregedett. Meglassult, meggörbedt, meggyengült. Csak a nagy hangja maradt a régi.

– Nagyhangú?

– Az, az, nagyhangú. De bárcsak mindenki úgy lenne nagyhangú, ahogy ő! Majd meglátod.

– Hogy került ide?

– Öreg volt, nem kellett már senkinek. Rá se néztek a cirkuszigazgatók.„Mit akar ez a kivénhedt fráter?!" – azt kérdezték. Ő meg szomorkodott, csavargott, kujtorgott. Egy szép este kint ült a város szélén, potyogtak a könnyei.

– S akkor jöttél te – mondtam.

– Igen – nézett rám Mikkamakka –, mondtam már, hogy ez a dolgom. Jöttem, és elhívtam ide a Négyszögletű Kerek Erdőbe. Azóta is itt él.

– Kettesben veled.

– Dehogy kettesben. Itt él Ló Szerafin is, a kék paripa. Ő, tudod, kéknek született. Ami nem csoda, mert Ló Szerafin lócsoda. Vagyis hogy csodaló. Csakhogy az emberek nem hisznek a csodákban, a kék lovakban meg még kevésbé. Mosták, dörzsölték, szappanozták, sikálták szegény Ló Szerafint. Persze kék maradt. Erre befestették szürkére, pejre, feketére, sárgára. De egykettőre levedlette a festett szőrt, és újra kéken ragyogott. Akkor aztán minden kezdődött elölről. Majd náthát kapott szegény Ló Szerafin a sok mosdatástól. Megszökött hát, s nekivágott a világnak. Bujkált, vándorolt, igen szomorú volt.

– S akkor jöttél te.

– Igen – mondta gyorsan Mikkamakka. – Meg aztán itt lakik Aromo is.

– Hát ő?

– Aromo nyúl. Ugrifüles, nagyeszű. Úgy is hívjuk: fékezhetetlen agyvelejű. Ő meg, tudod, kint lakott a mezőn. Szabad foglalkozású nyúl volt. Káposztaszakértő. Egyszer hoz ám neki a postás egy levelet. Azonnal jelenjék meg itt meg itt, ekkor és ekkor, mert köteles elvégezni a nyúlfutás-tanfolyamot. El is ment szegény. Egy nagy épületre ki volt írva, hogy Nyúlfutást Oktató Főtanfolyam. Oda kellett mennie. Egy bizottság elé vezették. Kövér, pirospozsgás urak ültek a bizottságban. Aromo éppen mondani akarta, hogy minek tanulja ő a nyúlfutást, amikor... de a főkövér már rá is reccsent: „Na, fusson egy kört!" Aromo futott. „Rettenetes! – sopánkodtak a bizottság tagjai. – Hogy dobálja a farát, micsoda rossz lábtartás, ezt a gyenge technikát!" Aromo megint mondani akarta, hogy hiszen ő nyúl, de nem engedték szóhoz jutni. Heteken át gyakoroltatták. Nyúlfutásra oktatták a kövérek. De igen elégedetlenek voltak vele. Ilyen rossz tanulójuk még sose volt, ingatták a fejüket, és három hét múlva előhoztak egy teknősbékát. „Na, mutasd meg neki!" – mondták, s a teknősbéka fél nap alatt végigcsoszogott a kerten. „Na, látod, ez az! – mondták a kövérek Aromónak. – Ez az igazi nyúlfutás. Látod, milyen szépen ingatja a fejét, milyen kecsesen rakja a lábát?! Igaz, a gyorsaságát még icipicit fejleszteni kell, de akkor is így fut egy igazi nyúl." Aromo igen mérges lett, azt se mondta fapapucs, csak zsupsz! átugrott a kerítésen, és uzsgyi neki, vesd el magad! Isten veled, nyúlfutásra oktató tanfolyam! A kövérek meg: „Utána, utána, hiszen még nem tud rendesen futni, fogják meg!" De mire kettőt léptek, Aromo farkincája végét se látták. Nosza, vérebeket eresztettek utána. Így találkoztam Aromóval. Futott, mint a nyúl, nyomában a vérebek.

– S azóta ő is itt él.

– Ő is – bólintott Mikkamakka. – Meg itt él Vacskamati is. Olyasféle szerzet, mint én – nevetett rám a macskaforma képével. – Bent élt a városban, igen szerette mindenki... csakhogy...

– Csakhogy?

– Kicsit szeleburdi.

– Az igazán nem nagy baj – mondtam.

Mikkamakka elgondolkodott.

– Nem nagy. Bizonyos körülmények között nem nagy – mondta kis hallgatás után. – Na várj, elmondok egy esetet. Volt ennek a Vacskamatinak egy nagyon jó barátja, egy kisfiú. Megbeszélték, hogy délután elmennek moziba. A kisfiú nagyon boldog volt, a megbeszélt találkozóra pontosan megérkezett, még két fagylaltot is vett, egyet magának, egyet Vacskamatinak. Múlt az idő, a kisfiú álldogált a sarkon, a saját fagylaltját elnyalogatta, a másik kezében meg szorongatta Vacskamatiét. De Vacskamati csak nem jött. A fagylalt már olvadozni kezdett, csöpögött az aszfaltra. De Vacskamati csak nem jött. Elolvadt a fagylalt, már csak a lucskos tölcsért szorongatta a kisfiú, de Vacskamati csak nem jött. Mert mi történt? Elindult ugyan Vacskamati a találkozóra, de útközben találkozott egy másik barátjával, aki éppen a Vidám Parkba igyekezett. „Jaj de jó – kiáltotta Vacskamati –, megyek veled!" A kisfiút azon nyomban el is felejtette. Bementek a Vidám Parkba, hullámvasutaztak, gokartoztak, virslit ettek, táncikáltak, s egyszer csak az óriáskerék tetején Vacskamatinak eszébe jut a kisfiú. „Jaj!" – kiáltja, és már ugrik is ki, majd a lábát töri, és fut a megbeszélt helyre. A másik barátja meg nem tudja, mit gondoljon, ő is kiugrik az óriáskerékből, de akkorra Vacskamati már eltűnt a tömegben. Nagyon elszomorodott a másik barátja. Igen nehéz lett a szíve. Vacskamati meg fut a sarokra, de a kisfiú már nincs ott, csak egy szétmázolódott fagylaltpacni az aszfalton. Igen elkeseredett Vacskamati, hogy ő most ekkora bánatot okozott a kisfiúnak is meg a másik barátjának is. Hazament, sírdogált, rídogált. Aztán másnap kezdődött minden elölről. Nem múlt el nap, hogy bánatot ne okozott volna valakinek a szeleburdiságával. De legfőképpen magának, mert minden este keservesen megbánta, amit aznap rosszul csinált, és sírdogált odahaza. Akkor aztán...

Kedves Olvasó Tanulók!

Egy nagyon ismert hely, s „állati" társasaság: a Négyszögletű Kerek Erdő, valamint Mikkamakka és barátai (köztük maga, az elbeszélő) kerülnek bemutatásra, szólnak hozzátok mai rovatunk oldalairól. Az Elbeszélő az őt üldöző szomorúság elől fut el Mikkamakka vezérletével a Négyszögletű Kerek Erdő világába, amely ily módon a sorsüldözöttség és a magány, a kitaszítottság elöli menedékhely. Mit gondoltok, mit jelent az, hogy ez az erdő „négyszögletű", valójában mi ez az „erdő", s lakói milyen kapcsolatban állnak az író-elbeszélővel?

A Négyszögletű Kerek Erdőt kisiskolás kori olvasmányaitokból ismeritek. Azt gondolom mégis, érdemes róla elgondolkodni egy „felnőttesebb" nézőpontból is! Jó olvasást!

Bence Erika

– Becsöngettél hozzá – mondtam.

– Be – bólintott Mikkamakka. – Elhoztam ide.

– Most is olyan szeleburdi?

– Most is – mondta Mikkamakka –, de azért majd megszereted. Mi is szeretjük mindannyian. Még Nagy Zoárd is szereti.

– Az kicsoda?

– Nagy Zoárd a lépkedő fenyőfa.

– Tud menni?!

– Tud. Azt kérte annak idején egy tündértől, hogy engedje őt vándorolni. Nem akar örökké egy sziklás hegyoldalban állni egy tölgy meg egy bükk szomszédságában, örökké ugyanazt a völgyet nézni, ugyanazt a folyót. „Pedig nincs annál szebb – mondta neki a tündér –, mint háromszáz évig nézni egy völgyet. Egy percig nézni nem érdemes, húsz év nagyon kevés rá, de háromszáz év... az igen!" De Nagy Zoárdnak aztán beszélhetett! „Jól van – mondta a tündér – mehetsz!" Na, el is indult Nagy Zoárd. Megjárta a sivatag homokját, a tengerek partjait, szigeteken járt, délszaki földeken, jéghideg északon. Talán nincs is olyan hely, ahol Nagy Zoárd ne járt volna. Igen ám, csakhogy egyszer elkezdett sajogni a szíve. Újra látni szerette volna a völgyet, a folyót, szeretett volna elbeszélgetni a tölggyel és a bükkel. Fogta magát, hazament. Van lába, megtehette. Otthon aztán úgy érezte, hogy ez nem ugyanaz a völgy, nem ugyanaz a folyó, s a tölgy se meg a bükk se ugyanaz. „Ez nem ugyanaz a hely, ahol születtem!" – kiáltotta, és nekivágott a világnak, hogy megkeresse azt a völgyet, azt a folyót, azt a bükköt és azt a tölgyet. Járt, járt körbe a világban örökké, szakadatlan. De hogy találta volna meg, amit keresett?! Belefáradt, elszomorodott.

– És akkor találkoztatok.

– Igen – mondta Mikkamakka –, találkoztunk.

– Köztetek jól érzi magát? – kérdeztem.

– Járkálhat kedvére, álldogálhat kedvére – mondta Mikkamakka. – Lehet, hogy néha elvágyódik.

– Miért nem megy akkor el?

Mikkamakka elmosolyodott.

– Mert tudja, hogy szükségünk van rá. Karácsonykor feldíszítjük, gyertyákat teszünk rá. Ha elmenne, ki lenne akkor a karácsonyfánk? S boldog ám ő is a gyertyáival meg a díszeivel, csak látnád!

– Talán egyszer meglátom – mondtam.

– Lehetséges – bólintott Mikkamakka, és kicsit abbahagyta a beszédet, mert éppen hegyre kapaszkodtunk. Csak fönn a csúcson szólalt meg újra. – És velünk van Szörnyeteg Lajos is.

– Szörnyeteg? – csodálkoztam. – Annyira csúf?

– Hát nem valami nagy szépség, az biztos – mondta Mikkamakka. – De csúfnak se csúf. Mondjuk inkább csúnyácska. Meg hát... – elhallgatott.

– Meg hát?

– Nem is egy lángész. Tudod, olyasféle, aki egy hétig is eltöpreng azon a kacifántos kérdésen, hogy mennyi kettő meg kettő. És egy hét töprengés után nagy boldogan kisüti, hogy öt. Na de ha arról van szó, hogy éhes vagy, és Szörnyeteg Lajosnak egy darab kenyér van a kezében, szemvillanás alatt megfelezi veled. Ha valami bajod van, mindenkinél hamarabb észreveszi, és mindenkinél hamarabb próbál segíteni. Úgy is hívjuk: a legjobb szívű behemót.

– S ő hogy került ide?

– Tudod, milyenek az emberek. Mást se tettek, csak nevették szegény Lajost. Járatták vele a bolondját. Elküldték a patikába velős csontért. A henteshez meg aszpirinért. És ő meg ment, segíteni akart. Gondolhatod, mekkorákat nevettek rajta. Egyszer igen éhes volt, és meglátott egy böhöm embert. A böhöm ember nagy szelet húsokat evett kenyérrel meg kovászos uborkával. A kovászos uborkát igen szereti Szörnyeteg Lajos. Jó messziről, vágyakozva nézett a böhöm ember felé. Az meg odakiáltott neki: „Látom, éhes vagy! Szaladj el, hozzál nekem fából vaskarikát, és akkor kapsz a húsból meg az uborkából. Kenyeret is kapsz!" Lajos már futott is. Majd csak megleli valahol azt a fából vaskarikát. Ami nincs is.

– És meglelte?

– Meg – bólintott Mikkamakka. – Mert találkozott velem.

– Azóta itt lakik a Négyszögletű Kerek Erdőben – mondtam.

– Itt – folytatta Mikkamakka –, akárcsak Dömdödöm.

– Kicsoda?

– Dömdödöm. Azért nevezzük így, mert csak annyit tud mondani: dömdödöm.

– Semmi mást?

– Semmit. De azért nagyon jól megértjük, akármit is akar mondani. Néhány nap alatt te is megérted.

– Ő meg, ugye, azért jött ide, mert odakint senki se értette meg, és ki is nevették – mondtam.

– Lehet – válaszolta Mikkamakka –, magam sem tudom pontosan. De Aromo, a fékezhetetlen agyvelejű nyúl azt állítja, hogy Dömdödöm tudna beszélni, csak nem akar.

– És miért nem?

– Aromo úgy meséli, hogy Dömdödöm egyszer nagyon megszeretett valakit. Igen megörült, te is tudod, mennyire megörül az ember annak, ha megszeret valakit. El is indult Dömdödöm, hogy majd odaáll az elé a valaki elé, és azt mondja: szeretlek. Igen ám, de útközben látott két asszonyt. Éppen azt mondta az egyik a másiknak: „Én igazán szeretem magukat, de ha még egyszer átjön a tyúkjuk a kertembe!.." Mi az hogy „de ha még egyszer" – gondolkozott Dömdödöm –, akkor már nem fogja szeretni? Aztán jobban odanézett, s akkor ismerte meg a két asszonyt. Világéletükben gyűlölték egymást. „Ejha!" – mondta Dömdödöm, és odaért a templomtérre. Ott éppen egy zsinóros zekés poroszló püfölt egy rongyos gyereket. „Én szeretem az embereket – ordította a poroszló, és zitty! a somfa pálcával -, de azt nem tűrhetem...!" – óbégatta a poroszló, és zutty! a somfapálcával. „Már megint ez a szó, már megint ez a szeretni szó!" – mormogott Dömdödöm, és elgáncsolta a poroszlót, s amíg őkelme feltápászkodott, ő is meg a rongyos gyerek is kereket oldott. S úgy futás közben fülébe jut egy beszélgetésfoszlány. Egy fiú éppen azt mondja a másiknak: „Én a világon a legjobban a pirított tökmagot szeretem." Erre már igazán elkeseredett Dömdödöm, de ez nem volt elég, mert akkor meghallotta, ahogy a ligetben egy lány azt mondja egy fiúnak: „Én igazán szeretlek." „Mi az hogy *igazán*?! – háborgott magában Dömdödöm. – Akkor talán olyan is van, hogy nem igazán? Ha nem igazán, akkor az már nem is szeretet. S ha szereti, akkor miért kell hozzá az az igazán? Vagy szeret valakit az ember, vagy sem." S akkor elgondolkozott ezen a *szeretni* szón. Mit is jelent igazából? Mit jelentett annak az asszonynak a szájából? Mit a poroszlóéból? Mit a tökmagevő fiúéból, és mit a ligetbeli lányéból? Mit? De már akkor oda is ért ahhoz, akit megszeretett. Megállt előtte, rápillantott, és azt mondta: „Dömdödöm." Azóta se hajlandó mást mondani, csak ennyit, hogy dömdödöm.

Gyorsítsuk fel a bootidőt 10 lépésben!

Mindenki irtózik a Windows újraindításától, mivel az általában nem kevés időt vesz igénybe, a procedúra hossza pedig sokszor örökkévalóságnak tűnik. Összegyűjtöttünk 10 tippet, amelyekkel lerövidíthetjük a várakozási időt.

1. Bootsorrend beállítása

A BIOS/UEFI menüben (indításnál nyomjuk meg a DEL-t, vagy azt a gombot, ami ehhez szükséges) a bootolási sorrend helyes beállításával faraghatunk le az időből. Ez akkor jöhet jól, ha a gépünk elsőként nem a merevlemezünkön, hanem például az optikai lemezmeghajtóban vagy a flopilemezen keresi azt a rendszert, amit elindíthat.

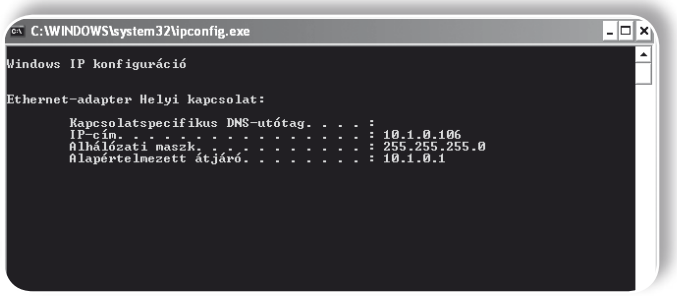

2. Ne induljon el minden!

A Start menün keresztül az msconfigot elindítva megadhatjuk, hogy a rendszer milyen programokat töltsön be rendszerindításkor. Ezt az „Automatikus indítás" fülön belül érhetjük el, ahol a felesleges alkalmazásokat letiltva csökkenthetjük a Windows betöltődésének idejét. Az iTunesnak például nem feltétlenül kell mindig jelen lennie.

3. Elhalasztott rajt

Ha beírjuk a „Szolgáltatásuk" kulcsszót Windows 7 alatt a Start menübe, akkor azon menübe juthatunk, amely minden futó folyamatot számon tart. Itt az automatikus indítások esetén érdemes néhány szolgáltatást késleltetettre állítani, hogy így hamarabb elkezdhessünk dolgozni a Windows elindítása után.

4. Csökkentett várakozás

A msconfig ablakon belül érdemes a „Rendszerindítás" fülnél is elkalandozni, főként ha a több párhuzamos rendszer is van a gépünkön, amelyek közül indításkor választunk. Az esetek jelentős részében többnyire csak az egyik szükséges, így a várakozási időkorlát csökkentésével faraghatunk a bootolási időn.

5. Eszközök a kukában

Induláskor rengeteg illesztőprogramot tölt be a gépünk egyes készülékekhez, köztük sok olyat is, amelyre egyébként nincs szükségünk; a Bluetooth-vezérlők, a webkamerák például ilyen hardverek lehetnek. A gyorsabb bootolás érdekében érdemes azokat eltávolítani az eszközök közül, csak akkor telepítve újra a drivereket, amikor szükséges.

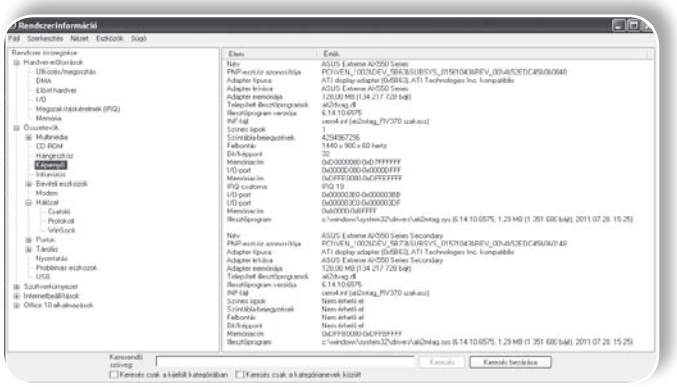

6. Fontos dolgok

A Windows az ébredésekor nemcsak szolgáltatásokat és illesztőprogramokat tölt be, hanem például betűkészleteket is (a hasonló nevű menüben), amelyek közül szintén érdemes letiltani a ritkán használtakat, csak akkor engedélyezve azokat, amikor szükség van rájuk. Tartsuk meg a leggyakoribbakat, hogy időt nyerjünk!

7. Az SSD ereje

Manapság talán a merevlemezek azok, amelyek leginkább lassítják a rendszereket. Érdemes ezen ok miatt beszerezni egy SSD-t, amely a rendkívül gyors írási és olvasási sebességével képes drasztikusan felgyorsítani a betöltődési időt is. Kétségtelenül nem olcsó beruházás, de hosszú távon megéri.

8. Statikus IP-cím

Az IP-cím beállításával hosszú ideig el tud pepecselni a rendszer, amely időt a nullára redukálhatjuk, ha állandó, statikus IP-címet állítunk be gépünknek. Ezt a hálózat és megosztási központon belül az adapterbeállításoknál konfigurálhatjuk.

9. Memóriát neki!

A bootidőt az SSD-k után legkönnyebben RAM-bővítéssel lehet felgyorsítani, amely érdekében habár ki kell nyitnunk a pénztárcánkat, de mégis érdemes ehhez a fegyverhez nyúlni. Ráadásul a memóriák nem túl drágák, így érdemes megfontolni a beszerzésüket.

10. Vírusirtó karbantartás

Talán nem is gondolnánk, de egy naprakész vírusirtóval megőrizhetjük a rendszerünk gyorsaságát, ugyanis egy védelmi résen beszivárgó kártevő jelentős fékként képes viselkedni, nem beszélve a további káros hatásairól.

+ 1 tipp: Ne marasztaljuk a programokat

A rendszertakarítók tesztje alapján a CCleaner, a WinOptimizer és társaik szenvednek, ha teljesítményjavításról van szó, de kétségtelen, hogy a segítségükkel kis mértékben lefaraghatjuk a Windows betöltődésének idejét. Ez körülbelül 4-5 százalékos sebességjavulást jelent, amely kiélezett esetben akár számíthat is (például a betűkészletek letiltásánál jelentősebb eredményt érhetünk el ily módon). A legjobb megoldás azonban mégis az, ha folyamatosan naprakészen tartjuk a rendszerünket, minden használaton kívüli alkalmazást és szolgáltatást törölve. Ami nincs, az ugyanis nem akar elindulni, így a Programok eltávolítása menüben is érdemes egy kicsit elkalandozni, hogy száműzzük a Windowsunk potyautasait!

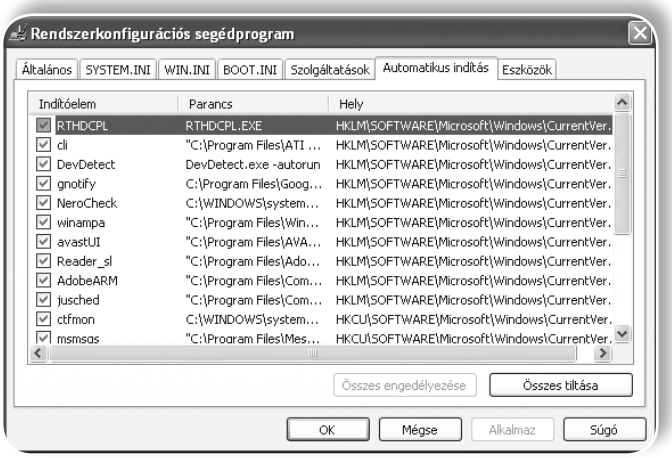

HOROSZKÓP

KOS

Valami elhomályosítja a képet, és ettől nem olyannak látod a dolgokat, amilyenek valójában. Nem kell pánikba esni, viszont jobban teszed, ha a fontos dolgokat elhalogatod kicsit. Most mindenért dupla erővel kell küzdened. Kitartás!

BIKA

A kreativitásé és bátorságé a főszerep. Mindenki figyelmét felkelted rendkívüli energiáddal. A legjobb ilyenkor, ha sok időt töltesz tervezgetéssel. Általában mindent nagyon komolyan veszel, így van ez a szerelemmel is. Most mégis a párodtól tanulsz meg pár fontos dolgot.

IKREK

A rövid távú tervek sokkal fontosabbak most, mint a nagy célok. A szokásosnál kicsit nehezebben koncentrálsz, de a hét végére minden visszatér a normális kerékvágásba. Élvezd ezt az időszakot!

RÁK

Vigyázz, mit mondasz! Bármennyire is bízol magadban, ne vállalj túl sok munkát, mert csak csalódást okozol, nemcsak magadnak, hanem azoknak is, akik számítanak rád. Gondolkodj el, mit csinálhatsz rosszul! Meg lesz a megoldás.

OROSZLÁN

Kicsit komplikált az osztálytársaiddal való kapcsolatod. Szinte lehetetlen megkülönböztetni a hisztit a valódi segélykéréstől. Hallgass a szívedre, és segíts azoknak, akiknek valóban szükségük van rád! Kicsit mintha agresszívebb lennél mostanában. Nyugiiii!

SZŰZ

Legyél extra óvatos, ha más feladatait kell ellátnod! Mindenhol buktatók vannak, és ha nem vigyázol eléggé, nagy bajba keveredhetsz. Nem hagysz beleszólást a dolgaidba, hiszen pontosan tudod, mi a jó neked. Nem hagyod azt sem, hogy bárki közelebb férkőzzön hozzád.

MÉRLEG

Ez a hét semmiképp sem alkalmas komoly döntések meghozatalára. Inkább áss egy kicsit mélyebbre, beszélgess másokkal, és gyűjts minél több információt! Fel vagy húzva, mint egy duracell nyuszi. Pörögj csak!

SKORPIÓ

Kimeríthetetlennek tűnnek az energiáid, és a kötelességeiden kívül akár még egy kis önkéntes munka is belefér. A lelkesedés megvan, viszont egyhamar ne számíts látványos eredményre. Semmi és senki nem tökéletes, még te sem! Minél hamarabb megérted ezt, annál boldogabb leszel.

NYILAS

Most csak kisebb feladatok várnak rád, és így több lesz a szabad idődd, viszont ezt semmiképp se töltsd lustálkodással. Gondolkozz előre! Az érzékenységed ne arra használd, hogy a külvilág ellen védekezel, inkább nyújts segítséget a rászorulóknak. Meglátod, te is jobban érzed magad tőle.

BAK

Sokkal fontosabb, hogy két lábbal a földön járj, és tisztán beszélj másokkal, mint a büszkeséged. Lehet, hogy nem tudsz kihozni magadból 110 százalékot, de ettől még nem dől össze a világ! Ne tégy fogadalmakat a héten, úgyis megszeged!

VÍZÖNTŐ

Tele vagy új és hasznos ötletekkel, amikkel javítani tudsz tanulási szokásaidon, és így a teljesítményeden is. Bízz magadban és merj lépni! Mindenki veled akar barátkozni? Élvezd a népszerűséget! Vigyázz, mert túl sokat terhet raknak rád a suliban, hiszen te vagy az, akire mindig lehet számítani.

HALAK

A gyorsaságon lesz most a hangsúly, így nem árt kicsit átgondolnod a napirended. Gazdálkodj okosan az időddel és energiáddal, hogy minél sikeresebben zárhasd a hetet! Rossz előérzeted van? Lehet, hogy valami készül!

TINITURMIX

A modern kor csodái és a kamaszok

A legtöbb tinédzser már úgy van vele, hogy nem tud élni internet és mobiltelefon nélkül. Ezek annyira beivódtak a mindennapokba, hogy rémisztő belegondolni a hiányukba. Az sms, az e-mail, a blogok, a Twitter, a fórumok, a Facebook, az Iwiw, a mobil és a jó öreg vezetékes telefon... mindmind arra szolgál, hogy éjjel-nappal kapcsolatba tudj lépni a barátaiddal. Amikor tinédzser az ember, keresi önmagát, és annyit szeretne lógni a barátaival, amennyit csak lehet. De mind tudjuk, jóból is megárt a sok. Nem egészséges sok időt a számítógép előtt tölteni. Íme néhány tipp, amely segít eldönteni, hogy mikor kapcsold ki a gépet:

– Amikor kelsz át az úttesten. A közlekedésre és az üzenet írására vagy a telefonálásra nem lehet egyszerre odafigyelni. Súlyos balesetet okozhat a megosztott figyelem.

– Amikor igazán koncentrálnod kell. Ha egy dolgozatra készülsz és tanulsz, kapcsold ki a számítógépedet, a tévét és a mobiltelefonodat. Nem tudsz tisztességesen felkészülni a számonkérésre, ha közben csetelsz, telefonálsz vagy zenét hallgatsz!

– Amikor éjjel alszol. Egy tizenévesnek átlagosan 8,5–9,5 óra alvásra van szüksége minden éjjel. Ha hajnali 2 órakor még mindig sms-ezel a barátaiddal a takaró alatt, akkor nem pihened ki magadat, így másnap nem biztos, hogy jól tudsz teljesíteni az iskolában, és a hangulatod is rossz lehet.

– Amikor vitatkozol egy barátoddal (sms, mms, e-mail, cset, megjegyzések). Mivel nem látod a barátod arcát, mimikáját, kézmozdulatát, nem tudsz a szemébe nézni, nem hallod a hangját, könnyű téves üzeneteket dekódolni tőle. Például, ha ír neked valamit, lehet, hogy ő nem sértésnek szánta, de te mégis úgy értelmezed. Mielőtt teljes harc alakulna ki köztetek, fogd a telefont, és hívd fel. De még jobb, ha elmész hozzá és személyesen beszélitek meg a dolgot. Így minden félreértést tisztázni tudtok.

– Amikor mondanod kell valami fontosat. Könnyű elkerülni az összetűzést egy sms vagy e-mail megírásával. Könnyebb leírni az érzéseidet, mint szóban, az illető szemébe mondani. De ez az, amit el kell kerülnöd. A személyes közlésnél nincs is fontosabb. Tehát ha ilyen szituációba keveredsz, akkor végy erőt magadon, és állj az illető elé. Nehéz, de ha felnőtté akarsz válni, erre is képesnek kell lenned.

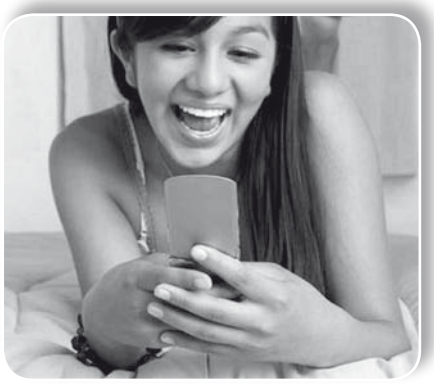

– Amikor együtt vacsorázol a családoddal. Amikor összeül a család és mindenki megbeszéli a napját, hogy kivel mi történt, nincs helye a telefon csörgésének és az sms írásának. Ez a kis idő a családodé. Nagy neveletlenségre vall, ha telefonálsz vagy sms-t küldesz, illetve fogadsz az asztalnál.

– Az iskolában, órán. Az órán ne írj sms-t, mert egyrészt nem tudsz oda figyelni a tanárra, másrészt, a tanár, ha észreveszi, el is veheti tőled. Arra is figyelj oda, hogy az iskolában másképpen kell fogalmazni, mint egy barátnak írt sms-ben. Manapság egyre rosszabbodik a fiatalok helyesírása a szöveges üzenetekkel. Az iskolában figyelj oda a helyesírásodra.

– Amikor túl sok ideje lógsz már a világhálón (és nem jut elég idődd a való életre). Fontos önmagunk megtalálása a valódi életben, valódi barátok szerzése. Ezért szabad csak mértékkel használni a modern kor technikai vívmányait. Ne felejtsd el a könyvek, a személyes találkozás, a sport és a friss levegő fontosságát!

Gyors szépségtippek

Hogy...

...puhább legyen az ajkad: Egy kevés kristálycukorral dörzsöld le az elhalt hámréteget, majd mézzel hidratáld a bőrödet!

...mélyebbre hatoljon a kondicionáló: A ki nem öblítendő változatot melegítsd pár másodpercig a mikróban, majd így kend fel a hajadra!

...hamarabb eltűnjenek a pattanások: Pár csepp meleg tejet keverj össze egy kevés élesztővel! A masszát kend az arcodra, majd hagyd megszáradni! Miután megszáradt, óvatosan dörzsöld át a bőröd, majd langyos vízzel öblítsd le!

...selymesebb legyen a hajad: Keverj össze egy kevés olívaolajat pár kanál mézzel! A masszát vidd fel a hajadra, majd hagyd hatni fél órát!

...fehérebbek legyenek a fogaid: Tegyél egy kevés szódabikarbónát a fogkefédre, majd dörzsöld át vele a fogsorodat! Ne alkalmazd hetente többször, nehogy elkopjon a zománcréteg!

...újra illatos legyél parfüm nélkül: Felfrissítheted az illatot, ha egy kicsit megnedvesíted azt a részt, ahova korábban odafújtad.

...gyorsabban eltűnjön a pattanás helye: Miután kinyomtad a pattanást a legjobb, ha mindenféle tonik helyett egy csepp házipálinkát teszel rá. Fertőtlenít, szárít és biztos nem okoz allergiás tüneteket.

Irodalmi vetélkedő Budapesten

Gion Nándor születésének 70. évfordulója alkalmából irodalmi vetélkedőt szerveztek Budapesten. A temerini Kókai Imre Általános Iskolát a 7. b osztályos tanulók képviselték. Gion: A károkatonák még nem jöttek vissza című regényét kellett a versenyzőknek elolvasniuk. A Bada István és Johanna által szervezett irodalmi megmérettetésen a temerini csapat – melynek tagjai Hoffmann Elina, Varga Árpád, Mező Szabina, Petri Erik, Úri Friderika és Vegyelek Flóra voltak – a második helyet szerezte meg. A csapatok oklevelet és jutalomkönyveket kaptak. Csodálatos volt ez a budapesti rendezvény. Johanna néni sokat mesélt Gionról, hiszen munkatársa és jó ismerőse volt az írónak. Feledhetetlen élmény marad számunkra ez az út, mivel a Bada házaspár gazdag programról is gondoskodott. Jártunk a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a Budai várban, jót szórakoztunk a Csodák Palotájában és a cirkuszban. A Tropicarium, Vajdahunyad vára, a Parlament és a Gödöllői Királyi Kastély szépsége is elvarázsolt bennünket. Nagyon jól éreztük magunkat, és nagyon várjuk, hogy jövőre is megszervezzék a budapesti irodalmi vetélkedőt.

A 7. b osztály tudósítása

Ada, Cseh Károly iskola

Történelemből versenyre készültünk. A tanárnő lapokat osztott szét, amelyek segítségével a középkori városokat gyakoroltuk. Akik nem mennek a versenyre, azok a könyvben lévő feladatokon oldolgoztak. – **Rigó Kitti, 6. c osztály**

Az idén matekórákon a négyzetgyököt és a gyökvonást tanultuk. Ezek gyakorlása után ellenőrzőt írtunk. A feladatok között volt könnyebb és nehezebb. Az új anyagrész Pitagorasz tétele volt. – **Tóth István, 7. b osztály**

Magyarórán ellenőrzőt írtunk a szófajokból. Szerintem mindenkinek jól sikerült.

Földrajzból Délnyugat-Ázsiát tanultuk. Ebből már írtunk egy röpellenőrzőt. Remélem, hogy mindenkinek nagyon jól sikerült. – **Farkas Anett, 7. b osztály**

Óbecse, Samu Mihály iskola

A népmese napján, szeptember 30-án Minden jó, ha a vége jó címmel az óbecsei Népkönyvtárban mesemondó versenyt tartottak. Varnyú Róbert, iskolánk 2. b osztályos tanulója első lett, ő kapta a vándorserleget, a 4. b osztályos Kapcsányi Sztella pedig harmadik helyezést ért el. – **Szőke Karolina**

Kézműves foglalkozás a Népkörben

Egy csütörtöki napon kézműves foglalkozáson vettünk részt a Népkörben. A negyedik és az első osztályos tanulók együtt mentek. Mi nagyon szeretünk a Népkörben, mert ott mindig valamilyen érdekes dolgot kézimunkázunk.

Ez alkalommal egy kukoricababát készítettünk, amelynek az alapanyaga egy kis dísz kukoricacső volt. A csuhét kétoldalt befontuk, akinek nehezebben ment a fonás, annak Tímea és én segítettünk. A feje egy gesztenye volt. Aztán egyesével sorba álltunk, hogy ragasztópisztollyal a testéhez ragasszuk a kezét és a fejét. A foglalkozást vezető néni sok kiegészítőt formált nekünk, virágot, kalapot, hajat, tükröt kukoricacsuhéból. Gazdag volt a kínálat a különböző termésekből is. Gyönyörű babák készültek.

Én nagyon szeretem a kézimunkát, és boldog voltam az esemény után. Remek volt, hogy a testvéremnek is, aki most elsős, volt kukoricababája, így otthon is játszhattunk a babákkal.

Katancsity Anett, 4. c osztály,
Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szabadka

Szavalóversenyen jártam

Az az öröm ért, hogy elmehettem Udvarnokra, a szavalóversenyre, ahol Szűcs Imre-verseket kellett szavalni.

A verseny szombaton tizenegy órakor kezdődött, ezért már hamarabb elindultunk. Mikor odaértünk, láttuk, hogy mennyien vannak. Őszintén szólva nagyon megijedtem, hogy most mi is lesz. Hetvenöt szavaló mondta el a verset a színházteremben. Csoportokra voltunk osztva. Voltak versek, amelyek többször is elhangzottak, és voltak, amelyek csak egyszer. Én a Nyárutó című verset szavaltam.

Amikor elmondtuk a verseket, szünetet tartottunk. Kaptunk hamburgert uzsonnára és üdítőt. Nagyon finom volt. Utána az eredményhirdetés következett. Iskolánkból Vivien harmadik helyezést ért el. Mi, Delillával nem értünk el helyezést, de nem bántuk, hiszen így is egy felejthetetlen élmény volt számunkra.

Nagyon örülök, hogy ott lehettem, és erre örökké emlékezni fogok.

Oláh Anita, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

TESZT

Milyen jövő vár rád?

Tele vagy tervekkel, és még a legnehezebb helyzeteket is pozitívan szemléled, vagy pesszimista vagy, az örök kételkedő? Most kiderül, hogyan látod a jövődet!

1. Az ideális kikapcsolódás az lenne számomra, ha...
a) ...együtt lehetnék a családommal. (5 pont)
b) ...elegem van, úgyhogy az lenne a legjobb, ha egyedül tölthetnék néhány napot. (0 pont)
c) ...valami izgalmas kalandban lehetne részem. (3 pont)

2. Ha olyan buliba vagyok hivatalos, ahol a régi szerelmem is ott lesz...
a) ...megviselne a dolog, ezért inkább el sem megyek. (0 pont)
b) ...megpróbálok minél szebben felöltözni. (3 pont)
c) ...elmegyek, hiszen semmi gond nem lehet belőle. (5 pont)

3. Ha holnap nem kellene suliba menni...
a) ...egész nap szórakoznék. (3 pont)
b) ...minden elmaradt munkámat bepótolnám. (0 pont)
c) ...fogalmam sincs, mivel ütném el az időt. (5 pont)

4. Amikor egy családi összejövetelre hívnak meg...
a) ...már jó előre bevésem az időpontot a naptárba. (5 pont)
b) ...aggódni kezdek, szót értek-e majd a rég nem látott rokonokkal. (0 pont)
c) ...szinte rögtön elfelejtem a dolgot. (3 pont)

5. Ha egy szimpatikus, eddig ismeretlen srác kávézni hív suli után...
a) ...tuti, hogy nemet mondok. (0 pont)
b) ...azonnal igent mondok. (3 pont)
c) ...hajlok az igenre, de azért elgondolkodom, ráérek-e erre. (5 pont)

6. Amikor már a sokadik barátnőm is az én vállamon sírja ki magát...
a) ...szívesen megvigasztalom. (5 pont)
b) ...képtelen vagyok ráhangolódni, mert gondolatban egész máshol vagyok. (3 pont)
c) ...megkérem, hogy ne terheljen a problémáival. (0 pont)

7. A felsoroltak közül, ami a leginkább bosszant az az, ha...
a) ...váratlan események történnek. (0 pont)
b) ...kifutok az időből. (5 pont)
c) ...döntéshelyzetbe kerülök. (3 pont)

8. Ha a jövőmre gondolok...
a) ...bizakodó vagyok. (5 pont)
b) ...szomorú leszek. (0 pont)
c) ...feszültté válok. (3 pont)

Értékelés

27–40 pont:
Az biztos, hogy optimizmusért neked nem kell a szomszédba menned. Nyitott vagy, bizakodó, előrelátó, és még a nehéz élethelyzetekben is kitartóan őrzöd a pozitív életszemléleted. Szívesen segítesz másoknak, és nemcsak a saját elképzeléseidben bízol, hanem a józan ész határain belül odaadóan támogatod a szeretteid döntéseit is. Magabiztosságod pozitívan befolyásolja a jövődet, hiszen nemcsak megfontolt vagy és energikus, hanem a rázós helyzetekben is képes vagy higgadtan cselekedni, időt szánni a döntéseidre, és konstruktívan keresni a megoldást. Ha a későbbiekben is szeretnéd kézben tartani a jövőd gyeplőjét, ne hagyd, hogy a külső események elvegyék a kedved és pesszimizmusba kergessenek.

14–26 pont:
Olyan személy hírében állsz, aki bármikor kapható egy jó kis kalandra, aki gondolkodás nélkül igent mond a váratlan meghívásokra, és ha van némi ráérő ideje, azt inkább a szaunában tölti, mint az íróasztal felett görnyedve. Szerencsés dolog, hogy úgy érzed, képes vagy kézben tartani a dolgokat, hogy rengeteg energiád van, így már egy kis elhatározással is elérheted, amit szeretnél. Szép és jó ez a pozitív szemlélet, de vigyázz, ha túlzottan elbízod magad, könnyen megeshet, hogy a saját csapdádba esel. Ha ez megtörténik, hiába minden pozitivizmus és akaraterő, a túlzott lazaságod miatt mindenhonnan elkésel majd, hibázol a munkádban, csalódást csalódásra halmozol, emiatt pedig elmulasztod az eléd táruló lehetőségeket. Igyekezz mostantól kicsit összeszedettebb lenni: maradjon az optimizmus, de szerezz be egy határidőnaplót, és szánj több időt életed fontos személyeire és az előtted álló döntésekre.

0–13 pont:
Aggódsz a jövőd miatt, így ahelyett, hogy kihívásként tekintenél rájuk, pesszimistán gondolsz az előtted álló eseményekre. Gyakran érzed, hogy nem vagy elég „jó", hiszen nem tudod kontrollálni a körülötted zajló eseményeket, és képtelenségnek tartod, hogy pozitív irányba mozgasd a jövődet. Nem vitás, ha minden így marad a továbbiakban is, elszalasztasz minden utadba kerülő lehetőséget, kiaknázatlanul hagyod a képességeidet, és negatív hangulatban tengeted majd a napjaidat. Igen, vannak olyan körülmények, események, melyeket hiába is próbálnánk, sem befolyásolni, sem megváltoztatni nem tudunk. Bár ezek a tényezők akaratunkon kívül meghatározzák az életünk bizonyos aspektusait, jó, ha tudod, nem determinálják a jövőnket. Hogyan mászhatsz ki ebből a pesszimista élethelyzetből? Próbálj meg bízni önmagadban, elhinni, hogy a képességeid segítségével előrébb juthatsz, és hogy még a negatív helyzeteket is túlélheted, ha elég kitartó vagy.

„Kedves Bizalmas sorok!
Hetedikes lány vagyok, és már három hónapja szeretek egy fiút. Nemrégiben eljött a barátjával a suli elé, és megkérdezte, hogy akarok-e vele járni. Én igent mondtam. Október végén megkérdezte tőlem, hogy melyik halloween-partira fogok menni, én azt mondtam neki, hogy az otthonira. Erre meghívott hozzá, mert nála összejött a társasága. Már alig vártam, hogy elérkezzen a buli napja. Megbeszéltük, hogy eljön értem, és együtt megyek vele a buliba. És így is történt, ott volt, de én nem mehettem vele, mert a szüleim nem engedtek, takarítanom kellett a szobámat. Megharagudott, és elment. És azóta nem is találkoztunk. Próbálom elfelejteni őt, de nem megy. Még mindig nagyon szeretem! Mit tegyek! Kérlek, adj tanácsot!

Halloween"

Válasz:
Kedves Szerelmes!
Sajnálom, hogy ilyen helyzetbe kerültél, és a fiú, akit szemlátomást nagyon kedvelsz, megharagudott rád. Elég, ha a fiú helyzetébe képzeled magad, hogy hogyan is érezhette magát, amikor kinn várt a ház előtt, te meg bejelented, hogy nem mégy vele. Biztos, hogy te is ugyanolyan csalódott, megalázott, megbántott, sőt dühös is lettél volna, hisz nagy volt az előkészület erre az estére. Csalódott, becsapott, elutasított, dühös, mérges, ezek mind negatív érzelmek. És benned is hasonló érzelmek kavarognak, csak éppen a szüleid iránt, akik jogosan tartottak otthon, hisz nem tájékoztattad őket sok mindenről, és engedélyt sem kértél tőlük, hogy elmehess a fiúhoz a buliba. Egy dolog viszont biztos: az, hogy találhattál volna módot arra, hogy idejekorán értesítsd a fiút, hogy valószínűleg nem mehetsz el vele, hogy ne álljon a kaputok előtt hiába. Első lépésnek nagyon jó lenne egy egyszerű bocsánatkérés. Először a szüleidtől, azért mert nem tájékozattad őket, és nem kértél tőlük engedélyt. Azután a fiútól is, mivel nem szóltál neki, hogy gondok vannak a kimenőddel. Őszintén valld meg neki, hogy hogyan is érzed magad. Lehet, hogy az őszinteséggel sikerül helyrehoznod a dolgokat. Ha nem sikerül… Hát Istenem… Egyet mindenesetre megtanultál: ha nem tudsz elmenni a találkára, idejekorán mondd le, jelentsd, hogy nem tudsz ott lenni. Persze ez nemcsak a szerelmi találkákra vonatkozik. Másodszor, jó ha számba veszed, kik azok a személyek, akiktől a döntéseid függnek, hisz sok mindenben ki kell kérned a szüleid engedélyét, nem dönthetsz önállóan. Ha ezt átgondoltad, akkor megtervezheted a stratégiát is, hogy hogyan tudod a magad oldalára fordítani őket.

„Kedves Bizi!
Tizenhárom éves lány vagyok, és van egy szőke fiú, akibe már fél éve szerelmes vagyok. Egyszer már voltam vele találkán, és nagyon jól éreztem magam. Akkor úgy gondoltam, hogy ő is jól érezte magát velem, de csalódnom kellett. Azóta úgy viselkedik, mintha nem is ismerne, hideg, visszautasító velem. Az egészben az fáj a legjobban, hogy elkezdett a legjobb barátnőmnek udvarolni, és ő is bukik rá. Nem tudom, mit tegyek, hogy lássa, hogy én szeretem igazából. Mit tegyek, hogy visszahódítsam?! Hogy a szíve az enyém legyen?!

M. M."

Válasz:
Kedves M. M.!
Azt hiszem, eljött az idő, hogy pontot tegyél a fiú iránti vonzalmad történetére. A fiú szívét már nem te fogod meghódítani. Tetszettetek egymásnak, találkoztatok, és a fiú megállapította, hogy mégsem te vagy az esete. Erre szolgálnak a találkák, a járás, hogy megismerjük egymást, és eldönthessük, hogy megfelel-e számunkra a másik személy, jól érezzük-e magunkat a társaságában. Általában ez az ismerkedési időszak hosszabb ideig tart, de megesik serdülőkorban, hogy egy járás 10-15 perces volt csak. Arról kell elgondolkodnod, hogy te hogyan viselkednél ilyen helyzetben, amikor elutasítasz valakit, aki nem felel meg az elvárásaidnak, ugyanezt tennéd-e, mint a fiú, hogy semmilyen magyarázat nélkül hátat fordítasz? Most nincs más hátra, nyeld le a keserű pirulát, és lépjél tovább. Most te tegyél úgy, mintha ő sem létezne. Amire gondolnod kell, a legjobb barátnőddel való viszonyod. Jó lenne, ha nem vesznél vele össze örökre, még ha úgy érzed is, hogy elszerette tőled a fiút. Úgy látszik nem voltatok eléggé őszinték egymáshoz a szimpátiákat illetően. Akkor kell jégre tenni a barátságotokat, ha kiderül, hogy versenyben voltatok a fiúért. Akkor is úgy szakíts, úgy viselkedj a barátnőddel, ahogyan te is szeretnéd, hogy veled viselkedjenek, ha szakításra kerülne sor.

„Kedves Bizalmas sorok!
Én egy hatodik osztályos fiú vagyok. Van egy lány, akibe már két hónapja szerelmes vagyok. Mind a ketten ugyanabban a stúdióban táncolunk. Ugyanaz az általános iskolánk is, csak másik váltásba jár. Egy hónapig azt mondogatta a táncon, hogy szeret, sokat nevetgéltünk, haza is kísértem. De ha az iskolában vagyunk, mindig leszégyenít, kinevet. Most meg már azt mondta, hogy sohasem szeretett, hagyjam békén. Ez engem nagyon bánt. Volt, hogy sírtam is miatta este, amikor magam voltam. A testvérei meg állandóan mondják, hogy üdvözölt. Már táncolni sincs kedvem. Legszívesebben kimaradnék a táncról. Mit tegyek? Próbálkozzak újra, vagy hagyjam, felejtsem el?

Dance"

Válasz:
Kedves Dance!
A szerelem néha fáj, és néha sírnunk is kell miatta. Különösen, amikor elutasítanak bennünket, szakítanak velünk. Ilyenkor sokszor fizikai fájdalmat is érzünk. Az is fájó dolog, ha valaki, akiről azt gondoltuk, hogy kedvel bennünket, hideg-meleget játszik a helyzettől függően. Azt kell megkérdeznünk magunktól, hogy milyen ember az, aki így viselkedik a másikkal. Őszinte volt-e bármikor, és érdemes-e rá pocsékolnunk a könnyeinket? A vonzalom és szerelem nem a szavakban rejlik, hanem a tettekben, abban, hogy hogyan viselkedünk a másikkal. A tetteinkkel, gesztusainkkal, arcjátékunkkal, az egész testünkkel sokszor többet elmondunk az érzelmeinkről, vonzalmunkról, mint a csalóka és néha üres szavakkal. Ha csak lehet, a lánnyal maradj baráti viszonyban, hisz együtt táncoltok. Kereshetsz magadnak más táncpartnert is. (Mond el az oktatónak, hogy szeretnél párt cserélni.) Kösd le magad más tevékenységekkel is a táncon kívül, hogy kevesebb idő maradjon a szomorkodásra. A fájdalmad idővel csökken, és egyszer csak azt veszed észre, hogy egy másik lány dobogtatja meg a szívedet, már más lány tetszik, nem az eddigi. Biztos, hogy a mozgás és a tánc segít a felejtésben.

MESÉLGETŐ

A tűzmadár

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember s a szegény embernek három fia. Ennek a szegény embernek csak egy kicsi kertje volt, de ebben a kicsi kertben olyan gyönyörű szép rózsák termettek, hogy aki látta, megcsudálta. Volt abban a kertben egyéb virág is, olyan, amelyiknek az illatja hét mérföldre terjedt, olyan is, hogy ha valaki hozzányúlt, megcsendült s csengett, mint az aranycsengő. De nem sok öröme volt a szegény embernek ebben a sok szép, csodálatos virágban, mert éjnek idején berepült egy tűzmadár, akinek a tolla s a szárnya olyan volt, mintha lánggal égett volna, s mire észrevette magát a szegény ember, mire észrevették a fiai, egytől egyig lecsipkedte a virágokat, s vitte, a jó isten tudja, merre. Megpróbáltak mindent, hogy valami módon megőrizzék a virágokat. Próbálta a szegény ember, de vagy elaludott, vagy ha el nem aludott, a tűzmadár lánggal égő tolla egy percre, kettőre elvette a szeme világát. Sem meg nem lőhette, sem meg nem foghatta a madarat. Ugyanígy járt a szegény embernek a két idősebb fia is. Akkor aztán Laci próbált szerencsét, a legkisebb fiú. Egy hétig a szemét le sem hunyta, de a tűzmadár nem jött el. Hanem a hetedik éjen egyszerre csak beröppent, s éppen arra a rózsabokorra szállott le, amelyik mellé Laci húzódott volt. Egyik kezével befogta a szemét, a másikkal a madár után kapott, de éppen csak egy toll maradott a kezében: a tűzmadár elrepült.

Hát hiába, nem tudják megőrizni a rózsákat. Azt határozzák a legények, hogy elmennek hetedhét ország ellen, s addig meg sem nyugszanak, amíg valahol a tűzmadarat meg nem találják. Mennek, mendegélnek, s hetedik nap rengeteg erdőbe érnek, rengeteg erdőben egy virágos kertre találnak, ahol éppen olyan szép rózsák voltak, mint az ő kertjükben. A két idősebb legény nem állhatta meg, hogy be ne menjen a kertbe. Hiába beszélt Laci, bementek, s egyik bokorról rózsát szakasztottak. Hát uramteremtőm, abban a pillanatban megnyílik a föld, s kiugrik egy hétrőfös szakállú ember, megragadja a két legényt, szót sem szól, s viszi le magával az alsó világba. Laci egyedül maradott. Nem tudta, mit csináljon, merre menjen a bátyjai után. Gondolta, majd csak valahogy elékerülnek, vagy így, vagy úgy. Ment tovább nagy búsan, s amint megy, mendegél, meglát egy rettentő magas sziklát, s annak a sziklának a hasadékában egy kardot. Odamegy, kihúzza a kardot, s íme, abban a pillanatban a kard után kiugrik egy hétfejű sárkány. No, Lacinak sem kellett több. Neki a sárkánynak, s addig vagdalkozik jobbra-balra, előre-hátra, míg a sárkánynak mind a hét fejét le nem vágta. A sárkánynak úgy ömlött a vére, mint a patak. Laci fogta magát, megmosakodott a sárkány vérében, s olyan erős lett, mint egy óriás. Akkor elindult be a szikla hasadékán, de még kettőt sem lépett, jön szörnyű morgással szembe az ezüstmedve. Megnézik egymást, összekapnak; ropogott a csontja mind a kettőnek, de Laci erősebb volt, s úgy vágta földhöz a medvét, hogy megnyekkent belé. Azt mondta a medve:

– Látom, hogy erősebb vagy, te legény, hagyd meg az életemet, bizony nem bánod meg. Kívánj akármit, minden kívánságodat teljesítem.

– Nem kívánok én egyebet – mondotta Laci –, csak vígy el a tűzmadárhoz.

– Ülj fel a hátamra, viszlek.

Felül Laci a medve hátára, azzal megiramodik az a rettentő nagy állat, vágtatott a szélnél sebesebben, még a gondolatnál is sebesebben, egyszerre csak megállott egy kacsalábon forgó gyémántpalota előtt, s mondotta Lacinak:

– Eredj, menj fel ebbe a várba, ott van a tűzmadár üvegkalickában. Most alszik a várban mindenki, a király is, a katonái is, de úgy nyúlj bele a kalickába, hogy a kezed hozzá ne érjen, mert ha megcsendül, fölébrednek az emberek, s nagy bajba kerülhetsz.

Fölmegy Laci a palotába, meg is találja az üvegkalickát. Nyitva volt az ajtaja. Bedugja a kezét, de egy kicsit mégis hozzáért, s akkorát csendült a kalicka, hogy egyszeriben talpon termett az udvarban minden ember. Összeszaladnak az emberek, megfogják Lacit, viszik a király elé, s jelentik, hogy mit akart ez a legény.

– No – mondja a király –, most karóba húzathatnám a fejedet, de nem teszem, hanem még a tűzmadarat is neked adom, ha elhozod a vaskirály aranysörényű paripáját.

Kimegy Laci, felül az ezüstmedvére, s mondja neki, hogy mit akar a tűzmadár gazdája.

– Jól van – mondja a medve –, könnyen elhozhatod, ha megfogadod az én szavamat. Annak a paripának mindig hátán az aranynyereg. Azt mondom hát, hogy a nyereghez hozzá ne nyúlj, mert ha úgy alusznak, mint a fekete föld, akkor is fölébrednek, olyan nagyot csendül az a nyereg.

Még el sem mondta jóformán ezt az ezüstmedve, már ott is voltak a vaskirály ajtaja előtt. A legények aludtak mind. Bemegy Laci az istállóba, eloldja a paripát a jászoltól, de amint vezette ki, hogy, hogy nem, hozzáért a nyereghez, s attól akkorát csendült, hogy egyszeriben fölébredtek a kocsisok, tolvajt kiáltottak, megfogták Lacit, vitték a király elé. Azt mondta a király:

– No, te betyár, karóba húzathatnám a fejedet, de nem teszem, hanem azt parancsolom, hogy indulj mindjárt Tündérországba, hozd el onnét a tündérkirály leányát, aki a palotának éppen az ötvenedik szobájában lakik.

Felül Laci az ezüstmedve hátára, elvágtatnak Tündérországba, ottan felmegy a tündérkirály palotájába. Keresztülmegy negyvenkilenc szobán, egy lelket sem talált. Bemegy az ötvenedik szobába, s hát ottan ül aranylócán a tündér-királykisasszony, s amint meglátta Lacit, mindjárt felszökött az aranylócáról, s azt mondotta – úgy hallottam, mint ma:

– Te az enyém, én a tiéd, ásó, kapa s a nagyharang válasszon el minket!

Hiszen örült is, búsult is ennek Laci. Egy szóval sem merte mondani, hogy nem magának viszi a tündér-királykisasszonyt. Látta a medve Laci nagy szomorúságát, s mikor a vaskirály palotájához értek, azt mondta neki:

– Csak hagyjuk kint a királykisasszonyt, a többit bízd rám.

Abban a pillanatban az ezüstmedve megrázkódott, s szakasztott olyan tündérleány lett belőle, mint a tündér-királykisasszony. Fölment a palotába, Laci meg az aranysörényű paripán elvitte a tündér-királykisasszonyt. De még oda sem ért ahhoz a várhoz, ahol a tűzmadár volt, már ott volt az ezüstmedve. Ott a vaskirály szeme láttára visszaváltozott medvének, s elnyargalt, mint a sebes szél.

Örült Laci, hogy visszakerült az ezüstmedve, de most meg az aranysörényű paripát sajnálta a királytól. Szerette volna, ha a paripa is megmarad, s a tűzmadarat is megkapja. Az ezüstmedve eltalálta a gondolatját. Megrázkódott, s éppen olyan aranysörényű paripa lett, mint a másik. Az igazi paripa kint maradt a királykisasszonnyal, Laci meg fölvezette az ezüstmedvéből lett paripát a királyhoz.

Hej, örült a király! Egyszeriben odaadta a tűzmadarat kalickástul, mindenestül. De az ezüstmedvéből lett paripa csak azt várta, hogy Laci jó messzire nyargaljon a tűzmadárral. Visszaváltozott medvének, s ott hagyta a királyt. Éppen abban az erdőben érte utol Lacit, ahol a bátyjait a hétrőfös szakállú ember levitte az alsó világba.

– Van-e még a szívednek valami kívánsága? – kérdezte a medve.

– Nincs egyéb, édes medvém, csak az az egy: szabadítsd meg a bátyáimat.

Ahogy ezt mondta, az ezüstmedve nagyot dobbantott a lábával, megnyílt a föld, s hopp, eltűnt. De még egy óra sem telt belé, kiugrott a föld alól: ott ült a hátán a két legény.

Most már szépen hazamehettek. Velük ment az ezüstmedve is. Többet el sem eresztették, mint az édestestvérüket, úgy tartották. A tűzmadár többet nem pusztíthatta el a rózsákat, s a drága szép virágokkal tenger kincset szereztek. Olyan gyémántpalotát épített Laci, hogy abban jó szívvel ellakhatott a tündérkirály leánya.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Benedek Elek

Érdekes tények a testedről

Valószínűleg már rengeteg dolgot hallottál arról, hogy mi a jó a testednek, és mi nem. Sok ezek közül csak városi legenda, azonban vannak olyanok, amelyek igenis igazak, meghökkentő mivoltuk ellenére.

Minden embernek egyéni nyelvlenyomata van

Ez olyan, mint az ujjlenyomat. A nyelv egy egyedülálló szerv, amely a szánkban van jól védve, különböző hosszúságú, különböző méretű, nem könnyű hamisítani. Egyébként a geometriai meghatározásán kívül alkalmas pszichés állapot jelzésére is, így – bár még kevesen kísérleteztek vele – felhasználható az egyén tulajdonságainak jellemzésére is.

A lábunkon a legvastagabb a bőr

A lábpárnánknál és a talpunkon a bőrünk kb. 4 mm vastag, ezzel a legvastagabb bőrfelület a testünkön. Ez a vastagság egyénenként változhat, azonban mindenkinél a sarok bőre lesz a legvastagabb. Egyébként a lábban találhatók a legjobban izzadó mirigyek is.

A testünk magasabb reggel, mint este

Amint ezt meghallod, talán már tervezed is, hogy ezentúl csak reggel fogsz kosarazni. Az, hogy reggelente akár 3-4 cm-el is magasabbak vagyunk, a gerincünkben lévő felesleges folyadék miatt van, amely az éjszaka alatt feltöltődik. Napközben mivel állunk, így a csigolyáink közötti tér nyomás alá kerül, a felesleges folyadék pedig kipréselődik. Így vesztünk egy pár centit az eredeti magasságunkból.

Világítunk a sötétben

Ultraérzékeny kamerák kimutatták, hogy a szervezetünk képes fényt kibocsájtani, ám ez annyira kicsi, hogy emberi szemmel nem látható. Évek óta elfogadott a tény, hogy az élőlények a sejtekben lezajló folyamatok miatt minimális fényt bocsájtanak ki.

A testhelyzet kihatással van a memóriánkra

A memóriánk erősen összefügg az érzéseinkkel. Egy mozdulat vagy egy hang könnyen előhívhat bizonyos emlékeket a gyerekkorunkból. Természetesen például más, egy illat vagy egy hasonló hely is előidézhet emlékeket. És hogy mi köze van ennek a testhelyzethez? Egy tanulmány kimutatta, hogy ha nem hallunk hangot vagy nem látunk, érzünk semmit, akkor próbáljuk meg előidézni azt a testhelyzetet, amelyben az esemény idején voltunk.

A nagy agy szabálytalan fogsort eredményezett

Az evolúció sem tökéletes. Ha az lenne, akkor talán most egy üres hely lenne a bölcsességfogaink helyén. Rengeteg faj él a világon úgy, hogy tömérdeknyi felesleges, azonban teljesen veszélytelen funkcióval van ellátva. A szájspecialisták megítélése szerint, a mostani bölcsességfogainknak réges-régen megvolt a funkciójuk, azonban agyunk növekedésével a hely egyre kisebb lett, a szánk pedig túlzsúfolt maradt.

A szőkéknek több hajuk van

Egyes megállapítások szerint a szőkék

többet szórakoznak, de valószínűleg több hajszáluk is van. A hajszín ugyanis megmutatja, hogy milyen sűrű is a hajad. Egy átlagos embernek kb. 100 000 hajhagymája van, amelyek szintén körülbelül 20 hajszálat képesek növeszteni egy élet alatt. Nos, a szőkék körülbelül 146 000, a feketék kb. 110 000, a barnák pedig 100 000 hajhagymával rendelkeznek. A vörösök pedig ebben a versenyben a sereghajtók mindössze 86 000 hajhagymával.

Mennyit tudsz a mézről?

A méz a természet édes adománya, melyből több mint 300 félét készítenek a szorgos méhek. Ízük, hatásuk attól függ, hogy a bázisul szolgáló virágok milyen nektárral rendelkeznek. A méz gyógyító hatását már az ókori Egyiptomban is kihasználták, sebeket kezeltek vele, de Kleopátra is alkalmazta szépítőszerként. A tudomány azután szép lassan az összes méznek tulajdonított hatást igazolta – őseink nem tévedtek, a méz valóban aranyszínű csodaszer!

Tudtad? Apiterápián a méhek termékének gyógyító célú felhasználását értjük.

Tudtad? A méz szénhidráttartalma körülbelül 80-85 százalék, amit a benne lévő gyümölcs- és szőlőcukor tesz ki. Ezenkívül tartalmaz még fehérjéket, különböző szerves anyagokat, vitaminokat, ásványi anyagokat és természetes antibiotikumokat.

Tudtad? Minél sötétebb a méz színe, annál több ásványi anyag van benne. Az emberi szervezet számára szükséges 24 ásványi anyagból 22 jelen van a mézben.

Tudtad? A méz édes ízének és kristályosodásának mértéke a benne lévő szőlő- és gyümölcscukor arányától függ. Mivel a szőlőcukor igen gyorsan szívódik fel, kikristályosítja a mézet. A gyümölcscukor viszont, lassú felszívódásának köszönhetően, biztosítja a méz ízét. A napraforgóméz például nem olyan édes, mint az akácméz, és sokkal könnyebben is kristályosodik.

Tudtad? A mézben sokféle vitamin megtalálható (B_1, B_2, B_5, B_6, C, M, P), ám mennyiségük meg sem közelíti a friss gyümölcsök vitamintartalmát. Sajátossága ellenben, hogy vitamintartalmából a tárolás során sem veszít, akár hét éven át is megőrzi vitaminjait.

Tudtad? Bizonyos betegségek – például cukorbetegség, a belső elválasztású mirigyek túlműködése, kóros elhízás, kórosan magas koleszterin, mézallergia, méhcsípésallergia, gyomorsavtúltengés – fennállásakor nem javasolt a méz fogyasztása.

Tudtad? A mézet nem csupán belsőleg lehet alkalmazni. Mézalapú vegyületeket injekcióban is adnak be, de borogatásnak, pakolásnak, fürdővízbe téve, tehát külsőleg is javadra válhat.

Tudtad-e? Nem mindegy, hogy milyen mézet fogyasztunk. A hársméz nyugtatja az idegeket, segít leküzdeni az álmatlanságot. Az akácméz csökkenti az emésztési zavarokat. A gesztenyeméz fogyasztása vérszegénység, kimerültség vagy étvágytalanság esetén ajánlott. A fenyőméz pedig csökkenti a légúti panaszokat.

Tudtad-e? Egy kilogramm méz előállításhoz a méheknek általában négymillió virágra kell rászállniuk.

TARKA OLDAL

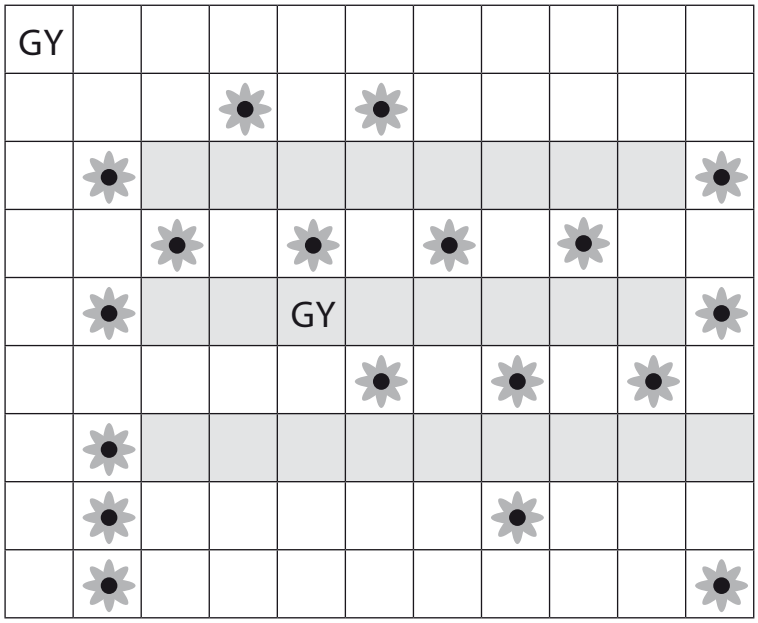

Berakós rejtvény

Két bacilus találkozik a mikroszkóp alatt.
– Adj egy puszit – mondja az egyik.
– ...
(A választ a rejtvényben találod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rejtvényrácsba.)

Kétbetűsek: IS, ÓL, ÓN, RÁ.
Hárombetűsek: ÁNÉ, EDA, EDE, EPE, GÉN, LEE, NAL, SOM, TRE, ÜTE.
Ötbetűsek: APÓKA, ÁRTÓK, ESKET, FÓBIA, GYANTA, ITTAS, LAÜSA, PORRÁ, ROHAN.
Hétbetűs: ETIKETT.
Nyolcbetűs: ATLANTA.
Kilencbetűs: GYÁRIPAROS.
Tizenegy betűs: GYÓGYSZERTÁR.

Betűrejtvények

1 O SZ L Á Y

2 XLM

3 O — HZ A

4 SZ JÁTTTT I

Skandináv rejtvény (34.)

Mivel foglalkozik az etológia tudománya?
A választ a rejtvényben találod.

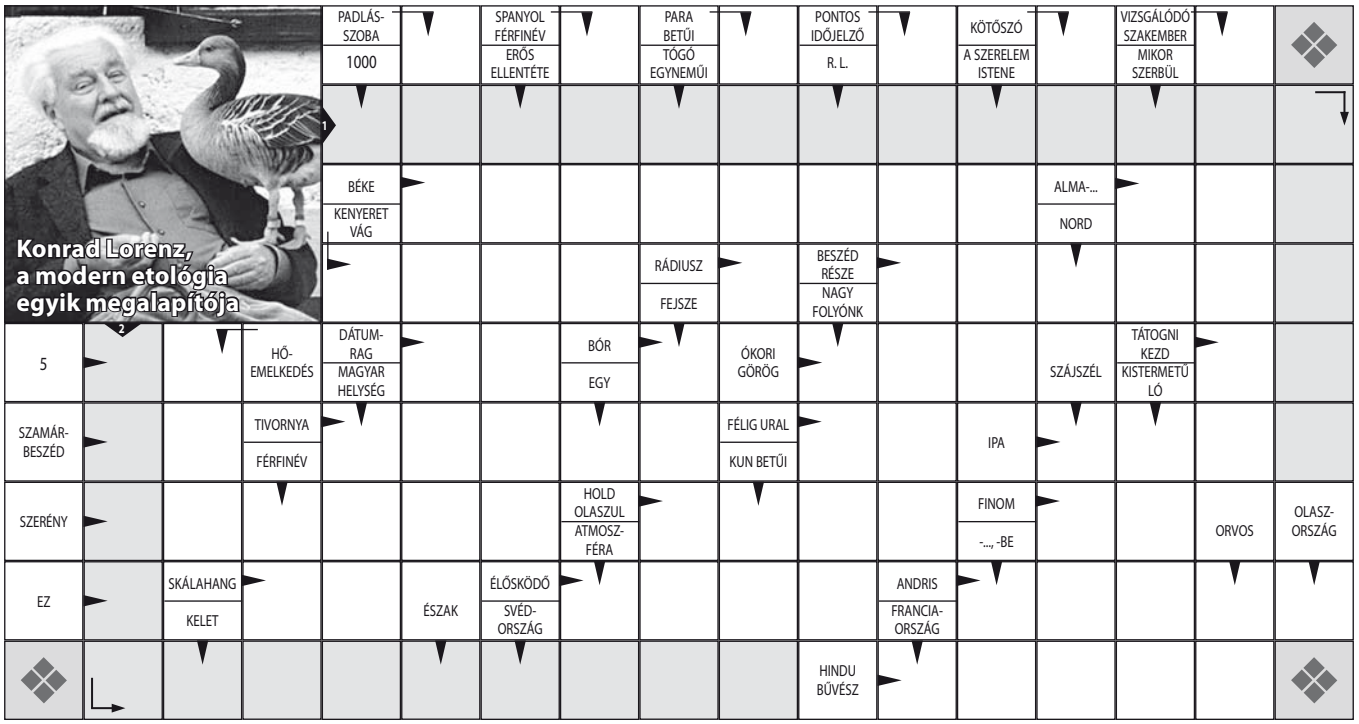

TARKA OLDAL

Keresztszavak

			SZ	G	S			
			Ü	E	Á			
			R	S	R			
SZ	E	M				E	T	I
C	S	A				N	Ó	S
B	E	L				E	T	T
			L	N	Z			
			É	Y	I			
			S	E	N			

Pótold a hiányzó betűket vízszintesen és függőlegesen, csak vigyázz, hogy értelmes szavakat kapj.

Anagramma

TÜZES
LEMÉR
GÁZOL
KOROS
RÉMES
TÁBOR
ZENÉL
ÁLLAT
PÁLMA
PÁLYA
KÁROS

A szavak betűinek átrendezésével képezz új értelmes szavakat. Ha jól dolgoztál, akkor a kiemelt oszlopban Belo Blato bánáti helység magyar nevének kell kialakulnia.

Szótagolva

1	2	3		4	
	5			6	7
8			9		
		10			

Vízszintes sorok: 1. Kamarazenekarra írt zenemű, 5. Orosz repülő volt, 6. Csontok belsejében van, 8. Ilyen híd is van, 9. A lövedék becsapódása (ék. f.), 10. Lényege.
Függőleges sorok: 2. Ilyen futás is van, 3. Fordítva montenegrói folyó, 4. Tanítója, 7. A puska elsütése (ék. f.), 8. Precíz, 9. A közepébe.
Szótagolva fejtsd!

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások:

1. Kalapos növény,
2. Énekkar,
3. Mozdony teszi,
4. Tűlevelű fa,
5. Bánáti helység.

Az átlóban egy vándormadár nevének kell kialakulnia.

Keresd a logikát

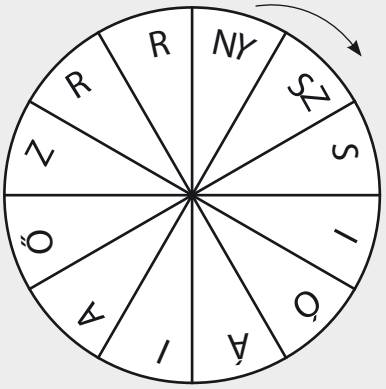

A betűk egy bizonyos logika szerint követik egymást, ha erre rájössz, már nem is lesz nehéz összeolvasni őket. (Egy virágnevet kell kapnod.)

A 33. szám megfejtései

Keresztrejtvény

– Két szobor, az egyik a Duna-parton, a másik a múzeumnál.

Betűrejtvények

1. dalárda, 2. megterem, 3. megszabadul, 4. párt

Szóbetoldó

KAR

Lóugrásban

1. szerecsendió, 2. kömény, 3. szurokfű

Körszámtan

4 – A jobboldalon levő számokat négyzetre emeljük, és az eredményt beírjuk a szemben levő körcikkbe.

Kitöltőcske

Tímea

Játék a betűkkel

rózsa, gerbera, árvácska

A 32. skandináv rejtvény megfejtése

SIET A NAP, SEBBEL FENYEGET KÉZÍVE, AZ ÚJBORTÓL LÖVÉST KAP AZ IFJAK SZÍVE

A fekete lovag

Hunyadi József regényéből
írta és rajzolta Fazekas Attila

UTAZZ VELÜNK!

HÁTLAPUNKHOZ

Vonattal Tibetbe

A Qinghai–Tibet (valójában: Peking-Lhasa) vasútvonal egy 1956 km hosszú vasútvonal Kínában, mely Tibetet köti össze Kína központi részével. A vonal a világon a legmagasabb, és ilyen magasságban a leghosszabb.

A kínai vezetés már az ötvenes években elhatározta, hogy megépíti a vasutat Lhászáig. 1956–58 között történt meg a vasút nyomvonalának kijelölése, majd ezt követte a tervezés és az építkezés. A gazdasági problémák és a kulturális forradalom következtében a munkálatok nagyon lassan haladtak. A vasút első, Xiningtől Germuig tartó 814 km-es szakasza 1979-re készült el, megnyitására azonban még további 7 évet kellet várni 1986-ig.

A vonal második szakasza Germutól Lhászáig tart, összesen 1142 kilométer hosszú. Az átadás 2006 nyarán történt meg. A második szakaszon 960 kilométeren keresztül közel 4000 méter magasságban halad a vonal. Ezzel új rekordot állított fel, hiszen hegyvidéki területen nem építettek ilyen hosszan vasutat. Hasonló módon egyedülálló a 4905 méter magasságban lévő Fenghuoshan-alagút is a maga 1329 méteres hosszával, amellyel a világ legmagasabban fekvő és leghosszabb vasúti alagútja.

A szerelvények 120–140 km/órával közlekednek. Ennek előfeltétele, hogy a sínek alapozásánál olyan terméskőágyat készítsenek, amely stabil alapokat képes biztosítani a vasútvonal számára.

Az 1142 km hosszú vasútvonal jelentős része a 4000 méter fölé magasodó Tibeti-fennsíkon halad keresztül, ahol több mint ötven 7000 méter fölé tornyosuló hegycsúcs található.

Az új vasútvonal kiemelkedően fontos szerepet tölt be Tibet életében. A Tibeti Akadémia Szociológiai Intézetének egyik vezetője mondta: „…az új vasútvonal jelentős befolyással lehet Tibet gazdasági és szociális fejlődésére, és kedvezően hathat a társadalmi felemelkedéshez, egy modern civilizáció irányába."

A terveknek megfelelően 2006. július 1-jén átadásra került a Kínát Tibettel összekötő vasútvonal. Az új közlekedési útvonal megszüntetheti Tibet elzártságát, elősegítheti a tartomány gyors gazdasági fejlődését, ugyanakkor kérdéses, hogy nem sodorja-e veszélybe a tibetiek ősi kultúráját, az itt honos egyedi állat- és növényvilágot, valamint a törékeny egyensúlyban lévő magashegyi természeti környezetet.

Tibet területe 1,2 millió km2 (Szerbia 88 ezer, tehát Tibet 14-szer akkora), lakossága 2,8 millió fő, a gazdasági növekedés üteme jelenleg 12% (az országos átlag 16,8%).

A vasút építésekor három fő kérdést kellett megoldani:

* a fagyott talaj nyári olvadáskori terhelésre történő süllyedését,
* az ökológiai egyensúly fenntartását,
* a magas fennsíkon az oxigénhiányos levegő kérdését.

A Kínai Vasúti Minisztérium a fagyott talaj nyári olvadáskori terhelésre süllyedésének problémáját és az ökológiai kérdés megoldását az összes költség 8 százalékával érte el.

A vasútvonalon a hidak tucatjai és alagutak épültek. A tizenegy állomás vágányhálózata, az üzemi épületek a jövő szállítási kapacitás igényének megfelelően kerültek kialakításra. Tibetben százhúsz ásványi anyag forrását valószínűsítik, emellett földgáz, kőolaj és szén is található. A vasútnak köszönhetően ezek szállítása is gazdaságosabbá válik. Nem véletlen, hogy Tibet kínai neve Hszicang, azaz „nyugati kincseskamra".

Az 550 km hosszan a fagyos talajon épült vasút alatt a föld 30 méteres mélységig fagyott. Amikor a nyári hónapokban a talaj megolvad, nem tud elszivárogni az olvadékvíz, s így a felső réteg annyira fellazul, hogy a vasúti pálya főleg terhelés esetén, mint a mocsárban, egyszerűen elsüllyed. Sokáig ugyanis elsősorban éppen a permafroszt talaj miatt számított lehetetlennek a vasút megépítése. A megoldást a „hűtőszekrény" elv jelentette, ami a töltés alatti talaj felolvadását hivatott megakadályozni. A hosszú éveken át végzett kísérletek alapján találtak rá a kínai szakemberek a megfelelő „talajszilárdságot" biztosító megoldásra. A pálya mentén látható talajba süllyesztett acélcsövek adják a megoldást. A csövek mintegy öt méter mélyen nyúlnak le a talajfelszín alá. Ezek olyan hűtőanyaggal vannak feltöltve, amely már jóval a jég olvadáspontja alatti hőmérsékleten elpárolog. A halmazállapot változás során hőt von el a környezetéből, ami a nyári hónapokban is olvadáspont alatt tartja a talaj hőmérsékletét. A gőz halmazállapotú anyag amint eléri a csövek csúcsát, kicsapódik, és vissza folyik a csőbe, ezzel újra kezdődik a körfolyamat. A csövek a talaj felett 3,0 méterrel nyúlnak ki, és a csővégeken mintegy 1,5 méter hosszúságban hűtőborda kiképzést kaptak. A pálya kritikus szakaszain több ezer ilyen csövet építettek be a talajba.

Más talajstabilizációs megoldást használtak az alépítmény töltésszilárdítására. Durván faragott köveket négyzetrács alakban egymás mellé helyezve, besüllyesztve mintegy 0,5 méterrel a talajba, 20–30 cm kiálló felső résszel. A fennsíkon végigsöprő szelek hűtik a köveket, így a talajt is, valamint megakadályozzák a szelek talajbontó és -elhordó hatását.

Az ökológiai megóvásra is nagy gondot fordítottak. Évente kétszer keletről nyugatra, majd vissza több tízezer tibeti antilop vonul. Az antiloptehenek a nyugati területek nyári legelőin hozzák világra a borjaikat. A hatalmas állatvonulás zavarásának elkerülésére építették meg például a Csing-Suj hidat, amely tizenkét kilométeren a síkság fölött vezeti át a vágányt. A hídszerkezet nemcsak az antilopokat, hanem a kényes talajt borító fűtakarót is védi.

Pekingből, a néhány éve épült új Peking Déli pályaudvarról (mely Ázsia legnagyobbika) is indul vonat, és negyvenhét óra (két nap, két éjszaka!) múlva érkezik meg a végállomásra, a tibeti fővárosba, Lhászába.

A teljes vontatási szolgálatot China Railways NJ2 sorozatú mozdonyok bonyolítják le Golmud és Lhásza között. Az ismert kedvezőtlen légköri és földrajzi hatások miatt a Qinghai-Tibet Vasút különleges és szigorú követelményeket állított fel az üzemelési minőség és az üzembiztonság érdekében, és ezeken túl az utaskényelem, a megbízhatóság, az alacsony fenntartási igény és a jobb légtömítés megoldások biztosítására. Ezekre a követelményekre kifejlesztésre került a 25 T jelű személykocsi család. Jelenleg a Qinghai-Tibet Vasúton 358 személykocsi van üzemben. Egy vonat tizenhat kocsiból áll, harmadosztályú ülőhelyes, másodosztályú háló, első osztályú háló, étkező és generátor-poggyász kocsikból.

Tibet fővárosa, Lhásza modern várossá alakult, nagy ütemű építkezés folyik mindenütt. Az új pályaudvar megdöntött oldalfalakkal, hosszúkás ablakokkal, a közelben lévő Potala-palota építészeti stílusát tükrözi.

A sziklára épült hatalmas Potala-palotából letekintve a völgybe, a látogató távolabb egy fehér hidat fedez fel a Lhásza folyó felett, amelynek hossza 929 m. A pályaudvar körül egy teljesen új negyed formálódik. A kínaiak már a vasútvonal folytatását tervezik. 2017-ig két új szakasszal bővül a hálózat, keletre Lin-csi városába és Tibet második legnagyobb településére, Sigacéba.

SZTÁRVILÁG

Jubiláló magyar együttesek

Ezúttal három jubiláló magyar együttesre hívjuk fel a figyelmedet, mivel veled is szeretnék megosztani a rendkívüli esemény örömét, és mert három a magyaré!

Az évtized lemeze!

Kowalsky meg a Vega

Fontos mérföldkőhöz érkezett az idén a Kowalsky meg a Vega. A zenekar pontosan tíz éve vonult először stúdióba, hogy elkészítse első nagylemezét. A jubileum alkalmából mostanában jelentetnek meg egy dupla albumot, az első tíz év legnagyobb slágereinek felfrissített változataival és tíz új szerzeménnyel, amely a nagyon logikus Az évtized lemeze címet kapta:

– Azért választottuk ezt a címet, mert eljött az ideje annak, hogy összegezzük az eddigi munkánkat, ugyanakkor előre is tekintsünk. A dupla album egyik felén a rajongóink kedvencei szerepelnek, amelyekre a Facebookon szavazhattak. Köztük van például az Új templom épül; az Otthon, édes otthon; a Szarka farka vagy a Herceg fehér lovon. Hathét dalt újragondoltunk és felfrissítettünk. A Forradalom Rt.-t például eredetileg rockosabbra terveztük, mégsem úgy valósult meg. Most viszont visszatértünk ehhez az ötlethez, így a hangzása az élő koncertekre emlékeztet. Egyes számokba trombitát vagy flamencoalapokat csempésztünk be. Az album másik felére tíz új szerzemény került. Először fordult elő, hogy kizárólag a Kowalsky meg a Vega tagjai játszották fel a számokat, nem hívtunk olyan zenészeket, akik közreműködnek a koncertjeinken. Vendégeink viszont lesznek: készítettünk egy közös számot az Ocho Macho zenekarral, és egy fantasztikus énekesnővel, de az ő neve meglepetés – csigázta fel az érdeklődést Kowa, a zenekar dalszerző-szövegíró énekese.

Az évtized lemeze dallista – CD1: Ébresztő; Születésnapodra; Semmi pánik; Ég és Föld; Mindhalálon túl...; Szentlélek Network; Hol Volt, Hol nem volt...; Csiszolatlan gyémántok; Magadban, másokat; Nincs nélkül, nincs van és két meglepetés dal. CD 2: Ennyi csak; Új templom épül; Így szép, így jó; Kivan ez találva; Otthon, édes otthon; Fekete lepke; Szemenszedett igazság; Nem minden szarka farka; Többet érdemelsz; Minden rendben; Nem igaz!; Szentimentális bérgyilkos; Hotel Eufória; Forradalom RT; Aszfalt és fehér csík; Darsan; Balul sül el!; Herceg fehér lovon.

Tizenöt éves a Hooligans!

Tóth Tibi és Kiss Endi, amikor még szülővárosukban, Szerencsen együtt koptatták az iskolapadot, talán nem is sejtették, hogy sok évvel később Magyarország egyik legnépszerűbb zenekarának alapítótagja-

Hooligans

ként fennállásuk tizenötödik évét ünneplik majd. A Hooligans együttes ennyi év kitartó küzdelme, buktatója, kudarca és sikere után egy óriási színpadi show keretében ünnepli majd tizenöt éves születésnapját, december 11-én Budapesten, a Papp László Sportarénában.

A két említett „huligán", valamint Ördög Csipa Tibor és Késmárki Zsolt számára a nagy eseményre való felkészülés nem a próbákkal kezdődik, annál is inkább, mert a fiúkat az eddigi koncertjeik folyamatos edzésben tartották. Az évforduló miatt azonban ezt az évet mégis másképp zárják. A zenekar megújította a honlapját, és új videoklipet készített a Küzdj az álmodért! című dalukhoz, amely a tavalyi év végén megjelent 8szemközt című albumukon található. Ezek után a srácok megjelentetnek egy dupla válogatáslemezt is, amely a legnépszerűbb dalaikat tartalmazza majd, és már készül a róluk szóló dokumentumkönyv is.

Tízéves a Princess!

Princess

A három csinos hölgyből álló formáció a napokban ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját. Az ünneplés helyszínének Zalaegerszeget választották, ahol egy nagyszabású jubileumi koncerttel lepték meg a rajongókat. Latin Passion, Fox Dance, Sword Dance, Kankan, Olasz mix, Csárdás, valamint a La Donna Verdi Rigolettójából (itt belehallgathattok: http://geza.jopajtas.info/ccc/Rigoletto.mp3) – ez csupán néhány gyöngyszem a szinte minden Princess-koncerten felcsendülő kavalkádból. A mostani rendezvényre ráadásként néhány új és meglepetés-számot is tartogattak:

– Kellemes érzéssel gondolunk vissza az elmúlt tíz évre. Nem bántuk meg, hogy belevágtunk. Nagyon jó csapat jött létre, az együttes szinte már családunk részévé vált. Nem beszélve arról, hogy szebbnél szebb helyeken jártunk a világban, és reméljük, a jövőben még több helyre eljuthatunk. Nagyon örülünk, hogy koncertjeink népszerűek, és mindent megteszünk azért, hogy közönségünk még sokáig élvezhesse az ismert és nagyszerű slágereket – mondták a Princess-tagok, és hozzátették, hogy jövőre jóval nagyobb Princess-koncertek is várhatók a rajongók örömére.

Összeállította: L. M.

Ötvenévesen leköszönne

A negyvenhét éves Brad Pittet arról kérdezték egy műsorban, hogy meddig szeretné folytatni a karrierjét. Erre ő azt felelte, hogy még három évig színészkedne, de utána csak producerként lenne jelen a filmes szakmában: – Nagyon élvezem a produceri munkát is, szeretek felkarolni olyan történeteket, amelyek máskülönben ki tudja, hol és hogyan végeznék. Mindenkinek megvan a szavatossági ideje, és az enyém hamarosan lejár. Egy szerepálmom azért még maradt, egyszer nagyon szeretnék eljátszani egy mocskos szájú, zsémbes vénembert – mondta Pitt.

Visszatér a rosszfiú

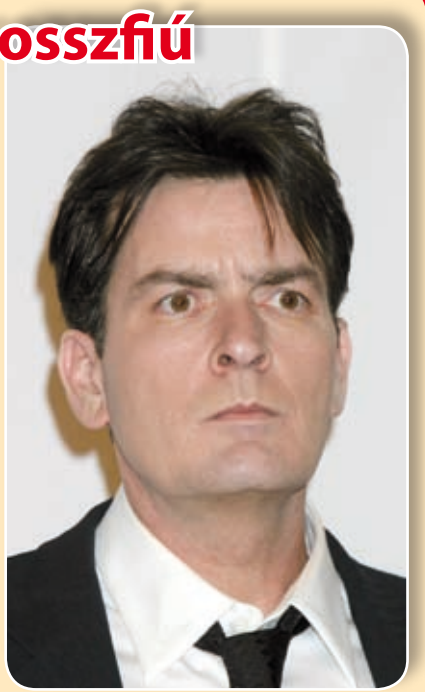

Charlie Sheen élete mellékvágányra futott ugyan, de úgy látszik, hogy a szerencsecsillaga nem hagyta el. Amikor a Két pasi és egy srácból távoznia kellett megbízhatatlansága miatt, azt mondták neki, hogy nincs többé helye a filmvilágban. Ekkor ő beindított egy sitcomot, az Anger Managmentet, amire a gyártók máris rágerjedtek: először csak tíz epizódot rendeltek, de annyira ütősnek találják Sheen legújabb produkcióját, hogy az új szerződés már kilencven epizódról szól. Úgy tudni, hogy az agresszióterápiás doki kalandjait bemutató sorozatban Charlie Sheen nemcsak színészként, hanem tulajdonosként is feltűnik, így siker esetén óriási bevételt kaszálhat.

Rajongóval vacsorázott

Nemrég derült ki Robert Pattinsonról ez a régebbi történet. Három hétig zaklatta a színészt egy rajongója, még 2008-ban, amikor Robert a Little Ashest forgatta. A rajongó folyamatosan a lakása előtt dekkolt, és állandóan azzal unalmaskodott neki, hogy vacsorázzanak már együtt. Ez így ment három hétig, amikor végül is megtörtént a csoda:

– Épp senki sem akart velem lógni, nagyon unatkoztam, úgyhogy végül már én invitáltam meg, és megkérdeztem, lenne-e kedve vacsorázni velem. A szüleinek volt is egy étterme, így oda mentünk. Vacsorázás közben kb. két órán keresztül panaszkodtam neki az életemről. Utána kifizettem a számlát, majd soha többé nem láttam újra. Ennyi a történet, úgy látszik unalmas voltam neki – mesélte Rob.

Hódít a „stréber" kinézet

A Transformers sztárja, Shia LaBeouf is belépett az okoskának tűnő, szemüveget viselő sztárok klubjába. A rajongók szerint nagyon jól áll a színésznek a szemüveg, akárcsak az is, hogy kicsit változtatott a rossz fiús külsején, és az általában „strébernek" csúfolt kinézés felé fordult. Még akkor is, ha ezt egy film, a The Company You Keep forgatása miatt teszi. A filmben egyébként egy újságírót alakít Anna Kendrick és Stanley Tucci oldalán. Meglehet, hogy a film forgatása után visszatér a régi kinézetéhez, de ez nem változtat a tényen, hogy az úgynevezett geek-trend, vagyis a „strébertrend" igencsak hódít, méghozzá a legnagyobb sztárok körében is. Anne Hathaway, Justin Bieber, Katy Perry és Ryan Gosling is nemrég kaptak rá.

A károkatonákról Budapesten

Ennyien voltunk, csoportkép a Parlament előtt

Gion Nándor irodalmi vetélkedőn vettek részt a vajdasági általános iskolások, a Fehér Ferenc Könyvbarát Körök tagjai. A háromnapos budapesti találkozó során jártak a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a Budai várban, a Halászbástyán, a Hősök terén, a Parlamentben és a Dunára néző József Attila szobornál, amelynél felolvasták a költő A Dunánál című versét. Voltak a Csodák Palotájában, láthatták a Tropikárium háromezernyi különféle halait, víziemlőseit. Az utolsó napon pedig megcsodálták Erzsébet királyné kedvenc tartózkodási helyét, a Gödöllői Királyi Kastélyt és annak emlékkiállítását.

A versenyre a kirándulás másnapján, déli tizenkét órakor került sor. A Csodák Palotájából visszatérő versenyzőket a Horvát Gimnázium Diákotthonában, a vetélkedő helyszínén két tárlat várta. A teremben központi helyet kapott a Gion Nándor születésének 70. évfordulóját köszöntő alkalmi kiállítás, amelyben az író első ifjúsági regényeinek immár könyvritkaságnak számító első kiadásait is láthatták, valamint a Forum-ház (Magyar Szó, Jó Pajtás, Képes Ifjúság) fotósainak munkáit bemutató kiállítás Brezsán Gyula, Vojnović Borislav, Ifjú Gábor, ifj. Ótos András, Dávid Csilla, Gergely József, Lazukić Anna, Lennert Géza, Molnár Edvárd, Ljubinković Lazukić Katica, Németh Mátyás és Ispánovics József fényképeiből.

A diákokat és tanárokat még egy kedves meglepetés fogadta: dr. Gion Béla és felesége. Az író Budapesten élő unokabátyja nagy érdeklődéssel kísérte A károkatonák még nem jöttek vissza című regényről szóló vetélkedőt.

Hónapokon át készültek rá a versenyzők, mert ők is érezték, hogy remekművet olvasnak, és ez a felismerésük a 70 kérdésből álló vetélkedő során még nagyobb hangsúlyt kapott.

A minden szépre fogékony, a nemes célokért áldozatokra is képes Burai J. nevére is fény derült. A díszvendég elárulta a titokzatos „J." rövidítés jelentését.

A bácsföldvári Svetozar Marković, a doroszlói Petőfi Sándor, a temerini Kókai Imre meg az újvidéki Petőfi Sándor és Sonja Marinković iskola: Szlancsik Enikő, Brindza Ildikó, Sziveri Tóth Franciska, Rokvić Erzsébet és Muhi Horváth Gabriella tanárnő tanítványai tudásukkal, lelkesedésükkel díszvendégeinket is meghatották. A versenyzők oklevelet, erre az alkalomra készült emlékkönyvjelzőt és ajándék könyveket kaptak.

Tudásukkal tündököltek a bácsföldváriak, a nívódíjas első helyet szerezték meg.

A temeriniek a másodikok, az újvidéki Petőfi Sándor iskola pedig a harmadik helyen végzett.

Az illusztrációk készítésében a doroszlói Turkál Anna és az újvidéki Petőfi Sándor iskolából Tóth Annabella szerepelt kiválóan. Mindannyiuknak gratulálnak a szervezők.

Fotó: Bada Szilveszter

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350–9141

COBIS.SR-ID 16225794

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Vajdaság AT Oktatásügyi, Téjékoztatási, valamint Kisebbségi Titkársága

Szerbiai Művelődési Minisztérium

A határon túl élő magyarok megsegítéséért

TippNet INTERNET
Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása
(024)555-765 Karadjordje út 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Bordás Győző** ■ Megbízott főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
■ Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■
■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
■ Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
■ Jó Pajtás az interneten: URL: http://www.jopajtas.info ■ e-mail: szerk@jopajtas.info ■